

Obranná politika EÚ v centre pozornosti

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Obsah

Body

01 – 11 | Hlavné posolstvá

01 – 07 | Preskúmanie

08 – 11 | Výzvy a príležitosti

12 – 83 | Podrobnejšie informácie

12 – 31 | Meniace sa okolnosti a rastúce ambície EÚ

12 – 19 | Podnety na zmenu

20 – 26 | Rámec správy zakotvený v zmluvách

27 – 31 | Zvyšujúca sa úroveň ambícií EÚ

32 – 54 | Opatrenia EÚ: smerovanie k pripravenosti a čoraz štruktúrovanejší prístup

32 – 40 | Prudký nárast výdavkov členských štátov na obranu a výrazné zvýšenie objemu finančných nástrojov EÚ

41 – 44 | Aktualizované pravidlá na uľahčenie prístupu k finančným prostriedkom a zlepšenie vojenskej mobility

45 – 47 | Rozvíjajúci sa rámec správy

48 – 54 | Rozvoj partnerstva v oblasti obrany s Ukrajinou a užšie väzby s NATO a ďalšími partnermi

55 – 83 | Výzvy a príležitosti vyplývajúce z vyvíjajúcej sa obrannej politiky EÚ

55 – 63 | Rozvoj obranných spôsobilostí

64 – 71 | Problémy súvisiace s financovaním

72 – 75 | Nové prístupy k spolupráci a pripravenosti EÚ v oblasti obrany

76 – 83 | Komplexné opatrenia týkajúce sa správy a zodpovednosti

Prílohy

Príloha I – EDIP – integrovaný súbor nástrojov pre obranu EÚ

Príloha II – Preferenčné doložky EÚ v nástrojoch na financovanie obrany

Príloha III – Prehľad finančných prostriedkov EÚ vyčlenených na obranu v období rokov 2021 – 2027 podľa krajín⁽¹⁾ a podľa nástroja financovania (stav k aprílu 2026)

Príloha IV – Príslušné publikácie EDA

Skratky

Glosár

Tím ECA

Hlavné posolstvá

Preskúmanie

01 Bezpečnostná situácia v EÚ sa za posledných niekoľko rokov výrazne zmenila. Ruská rozsiahla útočná vojna proti Ukrajine, ktorá začala začiatkom roka 2022, ale aj geopolitická nestabilita spojená s narastajúcim počtom konfliktov po celom svete a oslabovaním globálneho medzinárodného poriadku viedli členské štáty EÚ k tomu, aby si uvedomili, že EÚ musí posilniť svoje kapacity v oblasti bezpečnosti a obrany. Toto znamenalo posun v obrannej politike EÚ – od krízového riadenia a reakcií na krízy mimo EÚ smerom k väčšiemu dôrazu na obrannú pripravenosť členských štátov.

02 V dôsledku toho je naliehavo potrebné, aby sa zvýšili výrobné kapacity v oblasti európskej obrany a aby členské štáty posilnili svoje vlastné kapacity v tejto oblasti. Európska obranná technologická a priemyselná základňa (EDTIB) však trpí dlhoročným nedostatkom investícií a nedostatočnou spoluprácou medzi členskými štátmi. To viedlo k nedostatočným zásobám munície a riadených striel, dlhým dodacím lehotám pri výrobe obranných produktov, silnej závislosti od mimoeurópskych dodávateľov a prekážkam v dopravných sieťach. V reakcii na túto situáciu EÚ spustila niekoľko iniciatív, ktorých cieľom je podporiť spoluprácu členských štátov a zjednotiť ich úsilie na posilnenie EDTIB.

03 Cieľom tohto preskúmania je poskytnúť aktuálne informácie o obrannom prostredí EÚ od nášho [preskúmania európskej obrany v roku 2019](#) a poukázať na riziká, výzvy a príležitosti spojené s nedávnymi iniciatívami EÚ v tejto oblasti. Naším zámerom je poskytnúť našim zainteresovaným stranám relevantné informácie a analýzy o obrannej politike EÚ, ako aj najnovšom vývoji v tejto oblasti, najmä o významných otázkach týkajúcich sa finančného riadenia, správy, transparentnosti a zodpovednosti. Odvolávame sa tiež na kľúčové posolstvá z našej predchádzajúcej práce na túto tému.

04 Hoci uznávame, že v EÚ dochádza k rozšíreniu prístupov v oblasti bezpečnosti a obrany, ktoré zahŕňajú hybridné hrozby, kybernetickú bezpečnosť a civilnú pripravenosť, tieto oblasti nespádajú do rámca tohto preskúmania. Podobne sa naše preskúmanie nezameriava na oblasti, ako je bezpečnosť dodávok kritických surovín, spravodajské informácie a bezpečná komunikácia prostredníctvom vesmírnych technológií, aj keď uznávame ich význam pre obranu.

05 V rámci nášho preskúmania sme zhromaždili informácie od inštitucionálnych a neinštitucionálnych zainteresovaných strán zodpovedných za vykonávanie obrannej politiky EÚ: aktéri z EÚ, obranný priemysel a viacerí odborníci na obrannú politiku EÚ. Preskúmali sme právne predpisy EÚ, strategické dokumenty, správy a výsledky predchádzajúcich auditov, ako aj štúdie z výskumných inštitúcií, think tankov a akademickej obce. Viedli sme rokovania s Európskou komisiou, Európskou službou pre vonkajšiu činnosť, Európskou obrannou agentúrou, Generálnym sekretariátom Rady, zástupcami európskeho obranného priemyslu, NATO a odborníkmi na politiku.

06 Preskúmanie sa vzťahuje na obdobie od roku 2020 do júla 2026. Zdôraznili sme najnovšie zmeny a zohľadnili sme najnovší vývoj v obrannej politike EÚ.

07 Tento dokument nie je audítorskou správou, ale preskúmaním založeným najmä na verejne dostupných informáciách alebo materiáloch získaných osobitne na tento účel.

Výzvy a príležitosti

08 V zmluvách sa pevne zakotvuje obrana v rámci suverenity členských štátov, pričom rozhodnutia sa prijímajú jednomyseľne a nadnárodné opatrenia EÚ podliehajú obmedzeniam (bod 22). Najmä od roku 2022 však členské štáty aj inštitúcie EÚ prijali opatrenia na posilnenie obrany EÚ (body 27 – 31).

09 Členské štáty výrazne zvýšili svoje výdavky na obranu, ktoré by mali v rokoch 2020 až 2025 vzrásť o približne 79 %. Tieto prostriedky vyčlenili na posilnenie svojich vojenských kapacít a na podporu Ukrajiny (body 32 – 34). Okrem toho vyzvali Komisiu a vysokú predstaviteľku Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, ktorá je zároveň podpredsedníčkou Európskej komisie, na podniknutie potrebných krokov na to, aby EÚ dosiahla obrannú pripravenosť do roku 2030. Hlavnými strategickými dokumentmi, ktoré podporujú túto novú úroveň ambícií, sú [Strategický kompas pre bezpečnosť a obranu](#) a [biela kniha o európskej obrannej pripravenosti 2030](#) (body 28 – 29).

10 Hoci je z rozpočtu EÚ zakázané financovať operácie s vojenskými alebo obrannými dôsledkami, môže sa použiť na posilnenie EDTIB prostredníctvom priemyselnej politiky v oblasti obrany (body 20 – 26). Výdavky EÚ na obranu boli do roku 2021 pomerne skromné s prostriedkami vo výške 590 mil. EUR. Od roku 2021 však došlo k výraznému nárastu, keďže EÚ zaviedla rad nástrojov zameraných na posilnenie cezhraničnej spolupráce v oblasti obrany a na motivovanie členských štátov, aby spoločne vyvíjali a obstarávali kapacity a produkty v rámci EÚ a pridružených krajín. Každý nástroj sa zameriava na konkrétne ciele v rôznych fázach životného cyklu rozvoja spôsobilostí. Niektoré z týchto nástrojov boli pôvodne núdzovými opatreniami zavedenými po tom, ako Rusko začalo rozsiahlu útočnú vojnu proti Ukrajine, postupne sa však premenili na dlhodobé programy zamerané na posilnenie európskej obrany. V období rokov 2021 – 2027 bolo na programy súvisiace s obranou vyčlenených 11,3 mld. EUR a odhaduje sa, že 20,6 mld. EUR bolo presmerovaných z iných finančných prostriedkov na ciele v oblasti obrany. Okrem toho budú členským štátom poskytnuté úvery vo výške až 150 mld. EUR. Očakáva sa, že finančné prostriedky na obranu na úrovni EÚ sa v nadchádzajúcom rozpočtovom cykle budú ďalej zvyšovať v závislosti od schválenia navrhovaného rozpočtu na roky 2028 – 2034. Toto všetko predstavuje pre EDTIB kľúčový moment, keďže – poprvýkrát – jeho vývoj a integrácia sú hlavným cieľom európskej priemyselnej stratégie (body 36 – 39, 41).

11 V súvislosti s uvedeným vývojom sme identifikovali niekoľko príležitostí, výziev a rizík.

- Náročné bezpečnostné prostredie v spojení so zvýšenou úrovňou financovania otvára príležitosti na rozšírenie kapacít EDTIB, podporu inovácií a technológií dvojakého použitia, ako aj na rozvoj nových foriem spolupráce, ako sú obranné klastre a koalície pre spôsobilosti, a zároveň na posilnenie strategických partnerstiev, najmä s Ukrajinou (body 55 – 56, 72 – 73).
- Napriek ambicióznym plánom EÚ a rastúcim výdavkom je dosiahnutie obrannej pripravenosti do roku 2030 náročnou úlohou vzhľadom na pretrvávajúce závažné obmedzenia. Nedostatočná koordinácia medzi rôznymi zdrojmi financovania EÚ, ako aj medzi financovaním EÚ a vnútroštátnym financovaním, spolu s absenciou efektívneho plánovacieho procesu EÚ riadeného zhora nadol, môže viesť k roztriešteným investíciám, zdvojovaniu činností alebo pretrvávajúcim nedostatkom v oblasti spôsobilostí. Finančné prostriedky môžu byť naďalej nedostatočné na riešenie dohodnutých priorít v oblasti obrany a pridelenie dodatočných finančných prostriedkov sa neprejaví okamžite v operačných schopnostiach, keďže ich rozvoj si vyžaduje čas (body 57 – 63).

- Motivovanie členských štátov, aby svoje obranné systémy získavali od európskych dodávateľov prostredníctvom preferenčných doložiek EÚ, by mohlo byť spôsobom, ako z dlhodobého hľadiska znížiť závislosť od neeurópskych dodávateľov, ale muselo by to byť v rovnováhe s krátkodobými operačnými potrebami (body 55 – 59).
- Ak sa zvýšené financovanie nezavádza primerane, prináša so sebou riziká spojené s jeho realizáciou, ako napríklad obmedzený vplyv na odstránenie nedostatkov v kapacitách v dôsledku vysokej inflácie alebo stanovenie výdavkových cieľov bez súvisiacich požiadaviek na výkonnosť. Výsledkom môžu byť aj ťažkosti v súvislosti s nedostatkom materiálov, kľúčových komponentov alebo kvalifikovaných zamestnancov čo sťažuje využívanie pridelených finančných prostriedkov (body 64 – 67).
- Čoraz častejšie využívanie výdavkov na obranu financovaných z dlhov, pôžičiek podporovaných EÚ a aktivácia doložiek o flexibilitě môžu ohroziť fiškálnu udržateľnosť tým, že spomalia znižovanie verejného dlhu, zvýšia podmienené záväzky a vyvinú dodatočný tlak na manévrovací priestor rozpočtu EÚ, ak nebudú vytvorené primerané rezervy (body 65, 68).
- Obranná politika EÚ sa vyznačuje komplexným inštitucionálnym rámcom a štruktúrou viacúrovňového riadenia. To spôsobuje značné problémy s koordináciou medzi jednotlivými aktérmi a zvyšuje riziko prekrývajúcich sa zodpovedností. Opatrenia týkajúce sa finančnej zodpovednosti sú rovnako zložité a líšia sa v závislosti od príslušného nástroja financovania a zúčastnenej organizácie. Neexistencia audítorského mandátu pre všetky príslušné orgány a nástroje obmedzuje schopnosť EDA v plnej miere vykonávať svoju úlohu externého audítora (body 76 – 81).

Podrobnejšie informácie

Meniace sa okolnosti a rastúce ambície EÚ

Podnety na zmenu

12 V posledných rokoch došlo k viacerým udalostiam, ktoré zmenili postoj k obrane v celej EÚ. Výsledkom je nové a neustále sa meniace politické prostredie, ktoré ovplyvňuje aj globálna bezpečnostná situácia, ktorá sa vo všeobecnosti zhoršuje.

13 Ruská rozsiahla útočná vojna proti Ukrajine sa začala 24. februára 2022 a znamenala zlomový moment pre európsku obranu. Návrat tradičného vojnového konfliktu s vysokou intenzitou v jej susedstve mal na EÚ vplyv tak z ekonomického, ako aj z politického hľadiska. Vojna viedla k spomaleniu rastu HDP EÚ v porovnaní s predvojnovými prognózami a k energetickej kríze a kríze životných nákladov, ktoré spôsobili nárast inflácie¹. Okrem toho do členských štátov EÚ utieklo viac ako 4,5 milióna ukrajinských utečencov². Z politického hľadiska táto vojna posunula otázky obrany do popredia v EÚ spôsobom, aký v Európe nebol zaznamenaný od konca studenej vojny.

¹ [Economic impact of Russia's war on Ukraine: European Council response](#), výskumná služba Európskeho parlamentu, február 2024.

² [Ukraine Refugee Situation](#), Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov.

14 Už dávno pred vypuknutím vojny na Ukrajine viedla nedostatočná spolupráca medzi členskými štátmi k neefektívnosti pri rozvoji obranných spôsobilostí. EDTIB trpela v dôsledku dlhoročného nedostatku investícií (známeho ako „mierová dividenda“)³ a prístup k financovaniu aj dnes predstavuje významnú prekážku, najmä pre malé a stredné podniky (MSP)⁴. Podľa [spoločného oznámenia o analýze nedostatku investícií do obrany a ďalšom postupe](#), ktoré bolo uverejnené v máji 2022, Komisia odhadla, že ak by všetky členské štáty vynaložili od roku 2006 do roku 2020 na obranu 2 % svojho HDP, znamenalo by to ďalších 1,1 bil. EUR na výdavky na obranu⁵. Okrem toho výskumná služba Európskeho parlamentu (EPRS) odhadla, že náklady vyplývajúce z absencie spoločných opatrení na úrovni EÚ (označované ako „náklady spôsobené nečinnosťou na európskej úrovni“) v oblasti výdavkov na obranu sa pohybujú v rozmedzí od 18 mld. EUR do 57 mld. EUR ročne⁶.

15 Ruská vojna proti Ukrajine odhalila závažné slabiny v oblasti obrany vo všetkých členských štátoch EÚ, čo odzrkadľuje desaťročia nedostatočných investícií. Zásoby munície a riadených striel v EÚ boli nedostatočné vzhľadom na požiadavky spojené s podporou partnera zapojeného do vojny vysokej intenzity ([rámcik 1](#)). Tento priemysel čelí desaťročiam výroby v obmedzenom rozsahu⁷ a len miernemu nárastu výrobných kapacít na doplnenie zásob⁸, čo ešte zhoršujú dlhé dodacie lehoty pri výrobe obranných produktov. Okrem toho sa v našej [správe za rok 2025 o vojenskej mobilite](#) zistilo, že prekážky v dopravných sieťach ovplyvňujú vojenskú mobilitu, čím sa obmedzuje schopnosť európskych síl účinne sa pohybovať po kontinente. Prehľad príslušných produktov EDA je uvedený v [prílohe IV](#).

³ Sebastian Clapp, „[EU Member States' defence budgets](#)“, EPRS, marec 2026, s. 1.

⁴ Európska komisia, „[Access to equity financing for European defence SMEs](#)“, 2024, s. 9.

⁵ [JOIN\(2022\) 4](#), Spoločné oznámenie o analýze nedostatku investícií do obrany a ďalšom postupe, s. 5.

⁶ Marco Centrone a Meenakshi Fernandes, [Improving the quality of European defence spending. Cost of non-Europe report](#), výskumná služba Európskeho parlamentu, november 2024.

⁷ Hannah Aries, Bastian Giegerich a Tim Lawrenson, [The Guns of Europe: Defence-industrial Challenges in a Time of War](#), Medzinárodný inštitút pre strategické štúdie, 19. júna 2023.

⁸ [Vojenská podpora EÚ pre Ukrajinu](#), Európska komisia, 24. apríla 2026.

Rámček 1

Delostrelecká munícia kalibru 155 mm: preklopenie medzery medzi dopytom na bojisku a priemyselnou kapacitou EÚ

Delostrelectvo naďalej zohráva kľúčovú úlohu vo vojne na Ukrajine, čo vedie k trvalému dopytu po munícii kalibru 155 mm. V roku 2022 ukrajinské sily vystrelili približne 6 000 – 8 000 delostreleckých granátov denne (180 000 – 240 000 mesačne)⁹. Novšie odhady poukazujú na 150 000 – 200 000 mesačne v porovnaní s počtom 600 000 v prípade Ruska¹⁰.

Na porovnanie, výroba v EÚ bola v roku 2022 obmedzená na 300 000 – 400 000 delostreleckých granátov ročne, čo je odrazom desaťročia dlhého znižovania kapacity európskeho obranného priemyslu.

V marci 2023 sa [Rada EÚ](#) dohodla na trojúrovňovom prístupe, ktorý pozostával z 1) preplácania munície a rakiet, ktoré členské štáty EÚ darovali Ukrajine zo svojich existujúcich zásob, 2) spoločného obstarávania delostreleckej munície kalibru 155 mm a ich/jej? súčastí, ako aj rakiet a 3) zvýšenia priemyselnej podpory, najmä prostredníctvom [aktu na podporu výroby munície](#) (ASAP), s cieľom, aby sa do 12 mesiacov vyrobilo 1 milión delostreleckých granátov.

Napriek oneskoreniam sa objem výroby zvýšil. Členské štáty dodali Ukrajine v novembri 2024 jeden milión kusov delostreleckej munície (delostrelecké granáty kalibru 155 mm a strely)¹¹, a to osem mesiacov po termíne v marci 2024, ktorý bol stanovený v marci 2023.

Zdroj: Výskumná služba Európskeho parlamentu, [Reinforcing the EU's defence industry](#), marec 2026.

⁹ SWD(2024) 515, pracovný dokument útvarov Komisie pre EDIP.

¹⁰ Euromaidan Press: „[Frontline report: Europes moves fast—for once—and floods Ukraine with shells](#)“, 2. mája 2025.

¹¹ Francesco Bortoletto, „[EU managed to deliver one million shells to Kyiv](#)“, EU News, 20. novembra 2024.

16 Hybridné útoky čoraz viac postihujú európsku infraštruktúru a v posledných rokoch sa aj zintenzívnili. Patrí medzi ne sabotáž, narušenie kritickej infraštruktúry, kybernetické útoky, manipulácia a zasahovanie zo zahraničia v oblasti informácií, ako aj pokusy o oslabenie demokracie a volebných procesov¹². Kombinácia konvenčného vojenského konfliktu a hybridných útokov viedla EÚ a jej členské štáty k tomu, aby kládli väčší dôraz na potrebu posilniť tradičné obranné kapacity a zároveň prepojiť vnútorný a vonkajší bezpečnostný rozmer a uplatňovať „celospoločenský“ prístup k bezpečnosti a pripravenosti.

17 Okrem vojny na Ukrajine sa celosvetová bezpečnostná situácia zhoršila aj v iných ohľadoch. Geopolitická nestabilita spojená s narastajúcimi konfliktmi po celom svete, ako sú vojny na Blízkom východe a oslabovanie globálneho medzinárodného poriadku¹³, vyvolala potrebu strategickú autonómiu v EÚ. Zhoršenie bezpečnostnej situácie prebiehalo súbežne so zmenami v európskej bezpečnostnej a obrannej architektúre. Hoci Severoatlantická aliancia (NATO) naďalej predstavuje základný kameň kolektívnej obrany pre tie členské štáty EÚ, ktoré sú zároveň [spojencami NATO](#), EÚ sa čoraz intenzívnejšie usiluje o posilnenie strategickú autonómiu a zabezpečenie väčšieho rozdelenia bremena v rámci NATO. Pre 23 členských štátov EÚ, ktoré sú zároveň členmi NATO, to viedlo k zvýšeným záväzkom v oblasti výdavkov na obranu¹⁴ a k potrebe koordinovať posilňovanie svojich obranných spôsobilostí tak v rámci NATO, ako aj v rámci EÚ.

¹² [Hybridné činnosti Ruska: sankcie EÚ](#), Európska rada, Rada Európskej únie, 21. apríla 2026.

¹³ [Foresight report 2025 – Resilience 2.0 – Empowering the EU to thrive amid turbulence and uncertainty](#), Európska komisia, 2025.

¹⁴ [Vyhlásenie zo samitu v Haagu](#) vydané hlavami štátov a vlád NATO, ktoré sa zúčastňujú na zasadnutí Severoatlantickej rady v Haagu 25. júna 2025.

18 Vojna na Ukrajine poukázala aj na fragmentáciu a zložitosť hodnotových reťazcov obranného priemyslu a jeho silnú závislosť od dodávateľov z krajín mimo EÚ. Od začiatku vojny na Ukrajine až do júna 2023 pochádzalo 78 % obranných akvizícií členských štátov EÚ od dodávateľov mimo EÚ, pričom samotné USA predstavovali 63 %¹⁵. Hoci existujú rôzne ukazovatele na meranie tejto závislosti, všetky jednoznačne dokazujú, že podstatná časť výdavkov EÚ na obranu smeruje k dodávateľom mimo EÚ, najmä do Spojených štátov¹⁶¹⁷. Z historického hľadiska USA vyvážali do EÚ podstatne viac, ako vyvážala EÚ do USA¹⁸. Hoci prvé náznaky môžu naznačovať zníženú závislosť od nákupov zbraní z USA¹⁹, EÚ v rokoch nasledujúcich po začatí rozsiahlej ruskej útočnej vojny proti Ukrajine zvýšila svoje nákupy z USA²⁰. To viedlo k výzvam, aby zvýšený objem výdavkov na obranu v Európe čoraz viac smeroval do EDTIB.

¹⁵ JOIN(2024) 10, Spoločné oznámenie, Nová Stratégia pre európsky obranný priemysel.

¹⁶ Juan Mejino-López a Guntram B. Wolff, „Europe’s dependence on US foreign military sales and what to do about it“, Bruegel, 13. októbra 2025.

¹⁷ Alex Burilkov, Katelyn Bushnell, Juan Mejino-López, Thomas Morgan a Guntram B. Wolff, „Fit for war by 2030? European rearmament efforts vis-à-vis Russia“, Bruegel a Kiel Inštitút pre svetové hospodárstvo, jún 2025.

¹⁸ Daniel Fiott, *The poison tablet – EU defence on US?*, Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie, jún 2019.

¹⁹ Giuseppe Spatafora, „The foreign policy-first president? US external action under Trump 2.0 – in data“, Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie, február 2026.

²⁰ Juan Mejino-López a Guntram B. Wolff, *Europe’s dependence on US foreign military sales and what to do about it*, Bruegel, 13. októbra 2025.

19 Požiadavka na posilnenie priemyselnej základne vyplýva z kontextu rýchleho technologického vývoja a zvýšenej globálnej konkurencie o zdroje. V nasledujúcom desaťročí sa do popredia dostanú inovácie – ako napríklad kvantové technológie, biotechnológia, neurotechnológie, progresívne materiály a robotika²¹. Môžu sa použiť na civilné, ako aj vojenské účely a často si vyžadujú rovnaké zdroje. Strategické suroviny sú rovnako dôležité pre zelené a digitálne technológie ako pre obranné a letecké aplikácie²². EÚ v súčasnosti do veľkej miery závisí od dovozu týchto materiálov, často z jednej krajiny mimo EÚ²³. Týmto spôsobom sa zraniteľné miesta v EDTIB týkajú širších otázok strategickej autonómie a bezpečnosti dodávok. To znamená, že v ostatných oblastiach politiky sa čoraz viac zohľadňujú hľadiská/aspekty súvisiace s obranou. Tieto viaceré vzájomne pôsobiace faktory vyvolali v súvislosti s obranou pocit naliehavosti.

Rámec správy zakotvený v zmluvách

20 Od začiatku rozsiahlej útočnej vojny Ruska proti Ukrajine prijali inštitúcie, orgány, agentúry a členské štáty EÚ opatrenia na posilnenie obrany EÚ. Tieto opatrenia sa realizujú v kontexte rámca správy, ktorý je vymedzený zmluvami. Úloha inštitúcií EÚ je v oblasti obrany tradične obmedzená. Zmluvou o Európskej únii (ZEU), ktorá bola zmenená v roku 2007²⁴ a je platná od roku 2009, sa zaviedla spoločná bezpečnostná a obranná politika (SBOP) a jasnejšie sa v nej vymedzili súčasné úlohy inštitucionálnych aktérov v oblasti obrany. Zmluva o fungovaní Európskej únie (ZFEU) dopĺňa Zmluvu o EÚ a upravuje spôsob, akým EÚ riadi svoj vnútorný trh a hospodárstvo, pričom slúži ako právny základ pre nástroje EÚ v oblasti obranného priemyslu (*ilustrácia 1*).

²¹ Foresight report 2025 – Resilience 2.0 – Empowering the EU to thrive amid turbulence and uncertainty, Európska komisia, 2025.

²² Osobitná správa 04/2026: „Kritické suroviny pre transformáciu energetiky EÚ – Politika nie je skalopevná“.

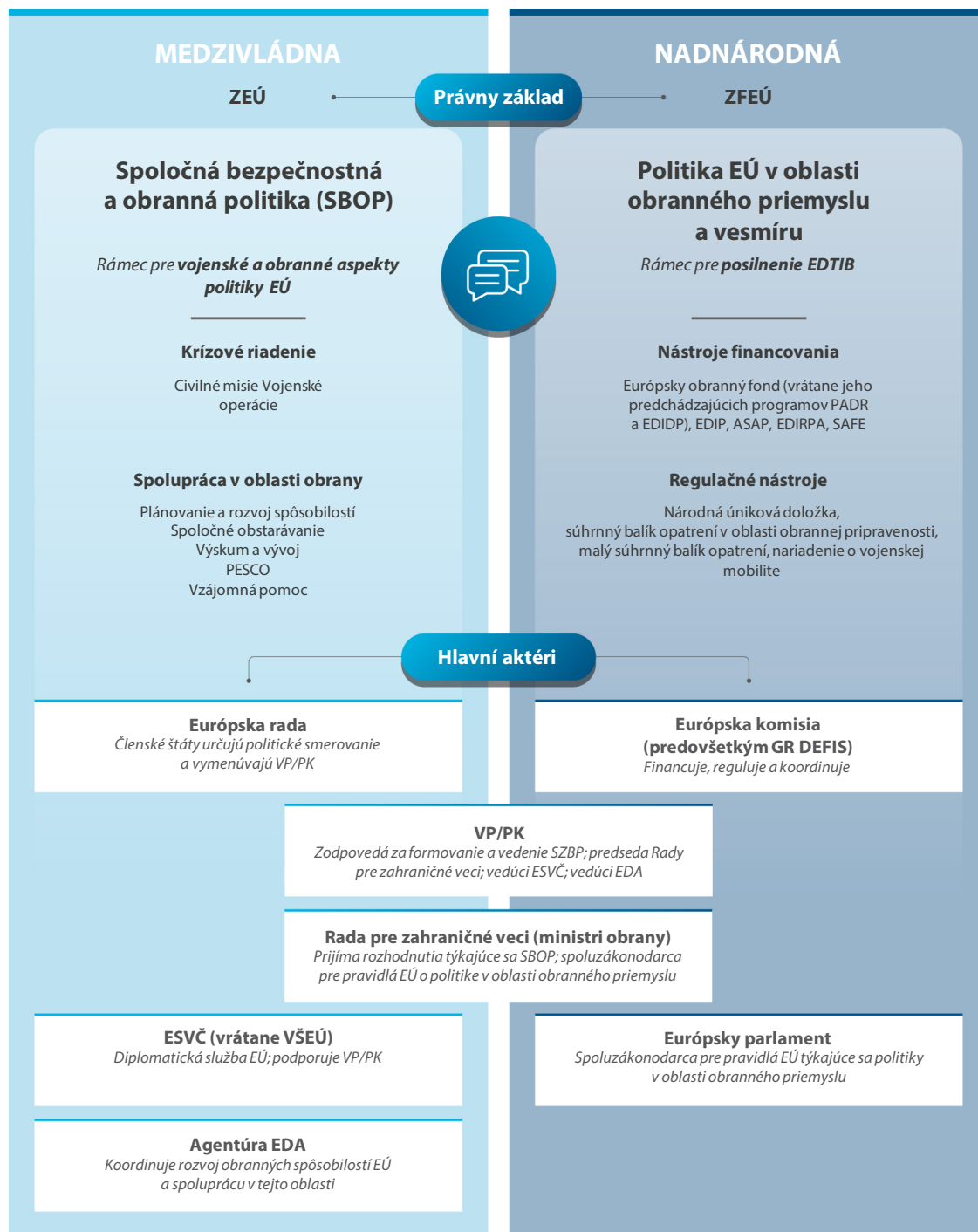
²³ Tamže.

²⁴ Lisabonská zmluva, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva.

21 SPOB je súčasťou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) a zaoberá sa otázkami týkajúcimi sa bezpečnosti EÚ, vrátane „postupného vymedzenia spoločnej obrannej politiky, čo by mohlo viesť k spoločnej obrane“. Celkovú zahraničnú politiku EÚ riadi Európska rada (zložená z hláv štátov alebo predsedov vlád). V rámci Rady EÚ spadajú otázky obrany a bezpečnosti do pôsobnosti Rady pre zahraničné veci (ktorú tvoria ministri zahraničných vecí a v prípade, že sú na programe body týkajúce sa obrany, aj ministri obrany). Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) vrátane Vojenského štábu EÚ (VŠEÚ) je diplomatickou pobočkou EÚ a pôsobí pod vedením vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, ktorý je tiež podpredsedom Európskej komisie (VP/PK)²⁵. [Európska obranná agentúra](#) (EDA) je agentúra EÚ zriadená v roku 2004, ktorá pôsobí pod vedením Rady EÚ a podporuje Radu a členské štáty v ich úsilí o zlepšenie obranných spôsobilostí EÚ.

²⁵ Rozhodnutie Rady [2010/427/EÚ](#) o zriadení ESVČ.

Ilustrácia 1 | Obranná politika EÚ a rámec riadenia

Interakcia medzi medzivládnu a nadnárodnou úrovňou prostredníctvom výborov, účasti na zasadnutiach atď.

ASAP – akt na podporu výroby munície, **CFSP** – spoločná zahraničná a bezpečnostná politika, **GR DEFIS** – Generálne riaditeľstvo pre obranný priemysel a vesmír, **EDA** – Európska obranná agentúra, **EDF** – Európsky obranný fond, **EDIDP** – Program rozvoja európskeho obranného priemyslu, **EDIP** – Program pre európsky obranný priemysel, **EDIRPA** – nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania, **EDTIB** – európska obranná technologická a priemyselná základňa, **ESVČ** – Európska služba pre vonkajšiu činnosť, **VŠEÚ** – Vojenský štáb EÚ, **VP/PK** – Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredseda Európskej komisie, **PADR** – prípravná akcia pre výskum v oblasti obrany, **PESCO** – stála štruktúrovaná spolupráca, **ZEÚ** – Zmluva o Európskej únii, **ZFEÚ** – Zmluva o fungovaní Európskej únie, **SAFE** – Bezpečnostná akcia pre Európu

Zdroj: EDA, na základe informácií od Komisie, Rady a Parlamentu.

22 Súčasný právny rámec poskytuje členským štátom príležitosti spolupracovať v oblasti obrannej politiky na dobrovoľnej báze, pričom právomoci Komisie sa obmedzujú hlavne na politiku v oblasti obranného priemyslu. Keďže obrana je kľúčovým prejavom národnej suverenity, členské štáty si zachovávajú vedúcu úlohu a obranná politika EÚ zostáva v podstate medzivládnu, pričom sa riadi osobitnými pravidlami a postupmi, ktoré sa líšia od pravidiel a postupov platných v rámci iných politík EÚ. V dôsledku toho obrana zostáva pevne zakotvená v členských štátoch, pričom nadnárodné opatrenia EÚ sú obmedzené. To znamená, že Rada zaujíma ústrednú pozíciu v oblasti obrannej politiky EÚ a je kľúčovým rozhodovacím orgánom, pričom rozhodnutia týkajúce sa SZBP a SBOP sa spravidla prijímajú jednomyseľne.

23 SBOP je rámcom EÚ pre spoluprácu v oblasti krízového riadenia a obrany, ktorý umožňuje členským štátom vykonávať civilné a vojenské misie a operácie SBOP mimo EÚ v rámci integrovaného prístupu EÚ k vonkajším konfliktom a krízam²⁶. Podporuje udržiavanie mieru, prevenciu konfliktov a posilňovanie medzinárodnej bezpečnosti, často v spolupráci s medzinárodnými organizáciami, ako sú Organizácia Spojených národov (OSN) a NATO. EÚ v rámci SBOP spustila v zahraničí množstvo civilných misií a vojenských operácií. Civilné misie sú financované z rozpočtu EÚ a opierajú sa o kapacity poskytované členskými štátmi (článok 42 Zmluvy o EÚ). Podľa článku 41 ods. 2 Zmluvy o EÚ výdavky vyplývajúce z operácií s vojenskými alebo obrannými dôsledkami nemôžu byť v zásade financované z rozpočtu EÚ. Náklady na vojenské misie a operácie sú preto financované predovšetkým zúčastnenými členskými štátmi prostredníctvom osobitných medzivládnych mechanizmov a vnútroštátnych príspevkov. Podmienky financovania sa líšia v závislosti od konkrétnej misie alebo operácie²⁷.

²⁶ [The Common Security and Defence Policy](#), ESVČ, 24. septembra 2025.

²⁷ Bruno Bilquin, [EU missions and operations abroad](#), Výskumná služba Európskeho parlamentu, 29. októbra 2024.

24 Rámec spolupráce členských štátov zahŕňa aj viacero iniciatív a subjektov založených na zmluvách, ktoré sú financované mimo rozpočtu prostredníctvom príspevkov členských štátov. Patrí sem napríklad EDA, ktorá zohráva kľúčovú úlohu pri podpore rozvoja obranných spôsobilostí a pri presadzovaní spolupráce v oblasti obrany v EÚ, ako aj **stála štruktúrovaná spolupráca** (PESCO). PESCO, ktorú v roku 2017 začalo 23 členských štátov a ktorá v súčasnosti zahŕňa 26 účastníkov, je rámec spolupráce založený na zmluve, ktorého cieľom je spoločne plánovať, rozvíjať a investovať do rozvoja spôsobilostí a posilňovať operačnú pripravenosť, interoperabilitu a efektívnosť ozbrojených síl prostredníctvom právne záväzných záväzkov. Sekretariát PESCO tvoria zástupcovia EDA a ESVČ – vrátane VŠEÚ. V období rokov 2017 – 2025 vzniklo v rámci PESCO celkovo 83 projektov spolupráce (74 z nich stále prebieha) v pozemnej, námornej, leteckej, kozmickej a kybernetickej oblasti.

25 Článok 42 ods. 7 Zmluvy o EÚ tvorí právny základ pre doložku o vzájomnej pomoci v rámci EÚ. Akonáhle túto doložku aktivuje členský štát, na ktorého území došlo k útoku, ostatné členské štáty sú povinné poskytnúť pomoc a podporu všetkými prostriedkami, ktoré majú k dispozícii. Táto pomoc musí byť v súlade so záväzkami v rámci NATO (pre členské štáty, ktoré sú aj spojencami s NATO) a nemôže byť v rozpore s osobitným charakterom bezpečnostnej a obrannej politiky členských štátov (pre členské štáty, ktoré nie sú spojencami z NATO). Francúzsko sa na túto doložku odvolalo len raz v nadväznosti na teroristické útoky v novembri 2015. Členské štáty EÚ pravidelne vedú diskusie založené na scenároch a vykonávajú cvičenia s cieľom zlepšiť pochopenie uplatňovania tejto doložky, zvýšiť pripravenosť a posilniť odolnosť. Od marca 2026, keď sa Cyprus stal terčom útokov dronov počas vojny medzi Iránom, Izraelom a Spojenými štátmi, sa zintenzívnili diskusie o tom, ako túto doložku uviesť do praxe, s cieľom vyriešiť problémy spojené s jej praktickým uplatňovaním²⁸.

26 ZFEÚ splnomocňuje Komisiu, aby podporovala konkurencieschopnosť európskeho obranného priemyslu. Táto oblasť politiky umožňuje Komisii podporovať spoluprácu medzi členskými štátmi v oblasti obranného výskumu, vývoja a výroby, bez toho, aby zasahovala do výsady členských štátov určovať si vlastné národné obranné priority a stratégie. Presadzovaním politiky v oblasti obranného priemyslu môže Komisia prispieť k posilneniu EDTIB prostredníctvom iniciatív, ktoré podporujú spoločné investície. Pokiaľ ide o obranu, zmluvy v podstate vymedzujú pôsobnosť Komisie hlavne v rámci jej tradičnejších kompetencií súvisiacich s vnútorným trhom, obchodom a priemyslom. Prostredníctvom rozhodnutí a záverov Rady môžu členské štáty poveriť Komisiu a vyzvať ju, aby prijala ďalšie iniciatívy v sektore obrany.

²⁸ EU to game out bloc's mutual assistance clause in case of attack, Politico, 17. apríla 2026.

Zvyšujúca sa úroveň ambícií EÚ

27 Najmä od roku 2022 si členské štáty EÚ čoraz viac uvedomujú, že EÚ musí posilniť svoje kapacity v oblasti bezpečnosti a obrany. Tým došlo k posunu v rámci obrannej politiky EÚ – od krízového riadenia a reakcií na krízy mimo EÚ smerom k väčšiemu zameraniu na obrannú pripravenosť členských štátov.

28 Dňa 11. marca 2022, len dva týždne po začatí rozsiahlej útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, hlavy štátov alebo predsedovia vlád EÚ predložili [Vyhlásenie z Versailles](#), v ktorom vyzvali na posilnenie obranných spôsobilostí EÚ a ďalšie rozhodné kroky na vybudovanie európskej suverenity. Krátko nato bol prijatý dokument [Strategický kompas pre bezpečnosť a obranu](#), v ktorom bol stanovený plán na posilnenie strategickej autonómie EÚ a na to, aby sa EÚ stala silnejším a schopnejším garantom bezpečnosti pre svojich občanov. Strategický kompas, ktorý bol vypracovaný pod vedením VP/PK v úzkej spolupráci s Komisiou a EDA, schválilo 22. marca 2022 všetkých 27 členských štátov a ako zastrešujúci rámec založený na členských štátoch sa v ňom stanovila významná referenčná hodnota pre európsku bezpečnostnú a obrannú politiku. V reakcii na výzvu Rady, aby sa v oblasti obrany EÚ stanovili ambicióznejšie ciele, Komisia a VP/PK predložili [analýzu nedostatkov investícií do obrany](#), ktoré je potrebné odstrániť, aby sa tieto nové ambície mohli naplniť.

29 Na podporu tejto novej úrovne ambícií Komisia a ESVČ (vrátane VŠEÚ) takisto pracujú na doplnení a násobení individuálnych obranných snáh členských štátov s cieľom „vybudovať skutočnú európsku obrannú úniu“²⁹. Komisia a vysoká VP/PK predložili niekoľko iniciatív a strategických dokumentov s cieľom dosiahnuť pripravenosť v oblasti obrany do roku 2030 ([ilustrácia 2](#)). Ústredným strategickým dokumentom je [biela kniha o európskej obrannej pripravenosti 2030](#), v ktorej sa stanovujú možnosti spolupráce a spoločného úsilia členských štátov pri odstraňovaní nedostatkov v spôsobilostiach a posilňovaní EDTIB. Podľa [Plánu obrannej pripravenosti do roku 2030](#) obranná pripravenosť zahŕňa vývoj a získavanie spôsobilostí, ktoré sú potrebné pre modernú vojnu. To si vyžaduje, aby Európa disponovala priemyselnou základňou v oblasti obrany, ktorá jej zabezpečí strategickú výhodu a potrebnú nezávislosť – vrátane špičkových inovácií a rýchlej hromadnej výroby v kritických situáciách³⁰.

²⁹ Európa má na výber. Politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2024 – 2029, Ursula von der Leyen, 18. júla 2024.

³⁰ JOIN(2025) 27, Spoločné oznámenie o Pláne obrannej pripravenosti do roku 2030.

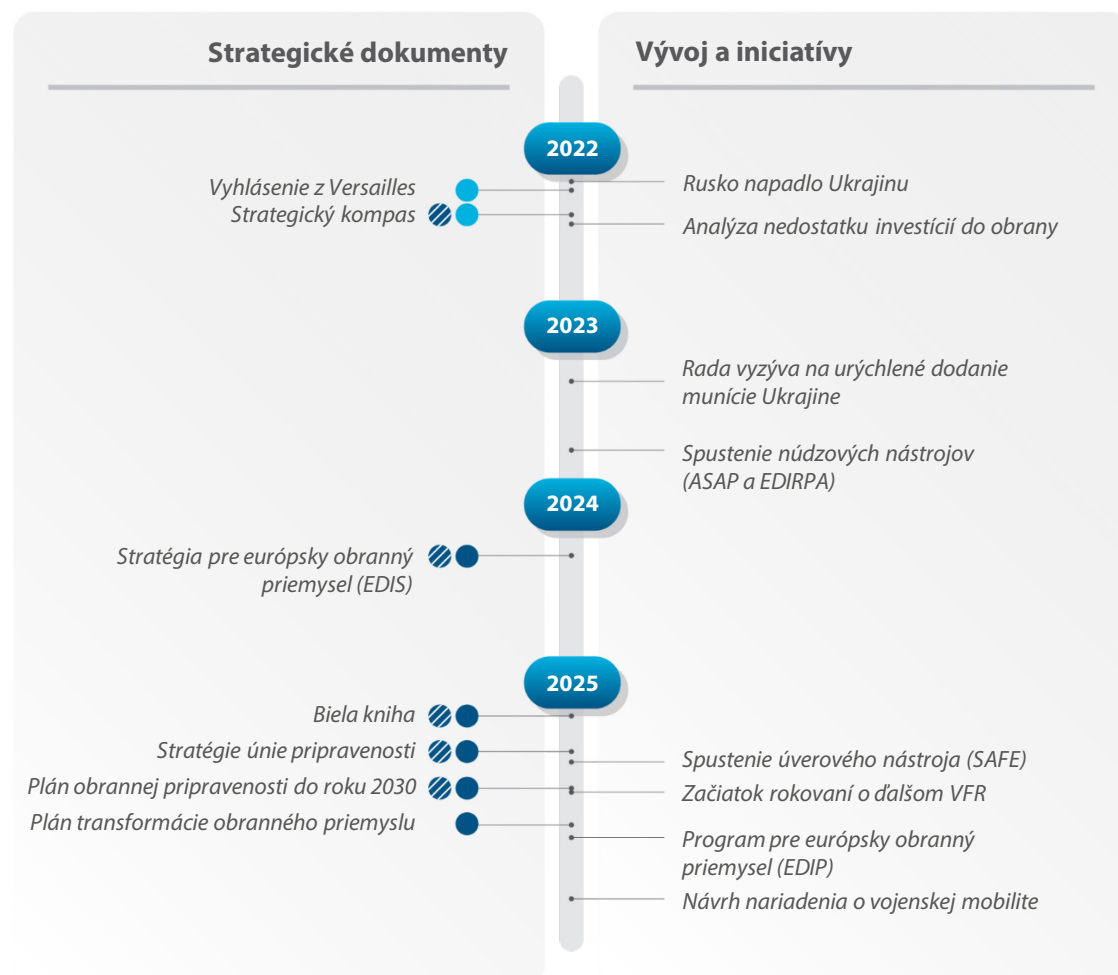
Ilustrácia 2 | Časová os relevantných strategických dokumentov a iniciatív

Autori dokumentu:

● Komisia

● Rada

● VP/PK

Zdroj: EDA, na základe informácií od Komisie, Rady a Parlamentu.

30 S cieľom posilniť základný strategický rámec v oblasti obrany Komisia a VP/PK zároveň pracujú na príprave „celostného“ prístupu ku konfliktom a krízam, ktorým sa prepojí oblasť obrany a bezpečnosti. Najnovším krokom v tomto smere je **Stratégia únie pripravenosti** z roku 2025, ktorá dopĺňa strategický cieľ obrannej pripravenosti. Táto stratégia sa zameriava na tri prístupy: integrovaný prístup zohľadňujúci všetky riziká, celospoločenský prístup a celovládny prístup. To znamená prípravu na všetky druhy rizík, namiesto toho, aby sa riešili jednotlivo. Znamená to tiež zapojenie všetkých odvetví, organizácií a občanov s cieľom zabezpečiť koordináciu a spoluprácu medzi vládnymi agentúrami a rezortmi a zároveň prepojiť vonkajší rozmer bezpečnosti s opatreniami na zabezpečenie pripravenosti v EÚ.

31 Vznik nových technológií, ktoré majú význam pre civilné aj vojenské využitie, ako aj všeobecné obavy o odolnosť hodnotových reťazcov, podnietili EÚ k tomu, aby zvažila, ako využiť súčinnosť medzi civilnou a vojenskou oblasťou³¹. Vzhľadom na meniacu sa povahu moderných konfliktov, ktoré sa čoraz viac opierajú o prevratné technológie, je technologický náskok rozhodujúcim faktorom pre vojenskú prevahu.

Opatrenia EÚ: smerovanie k pripravenosti a čoraz štruktúrovanejší prístup

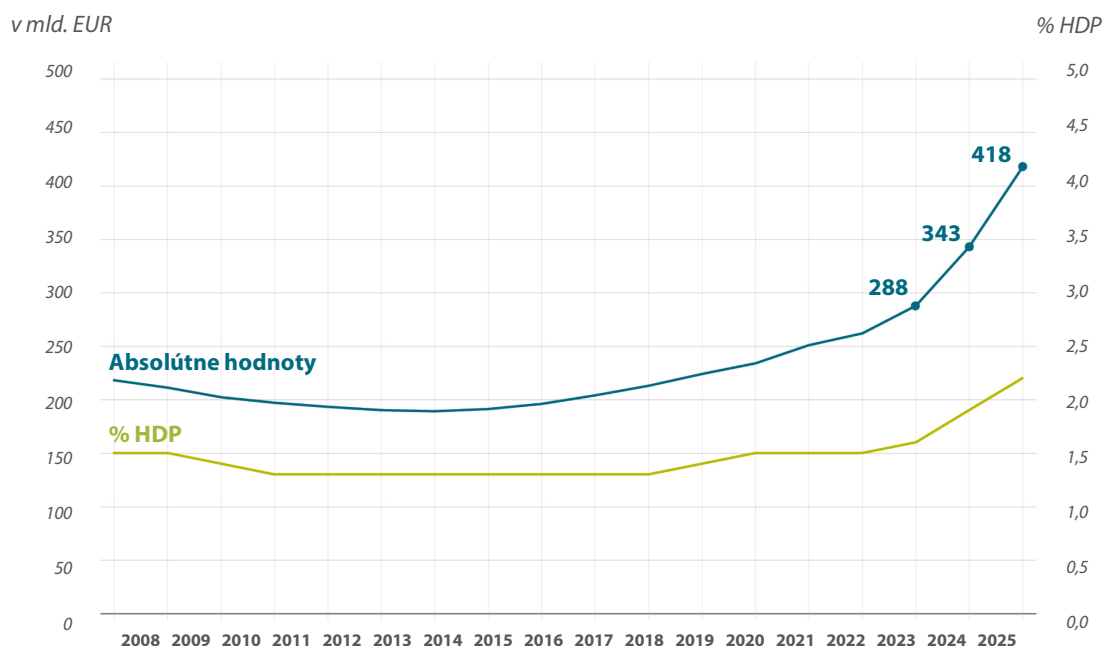
Prudký nárast výdavkov členských štátov na obranu a výrazné zvýšenie objemu finančných nástrojov EÚ

32 Od roku 2022 sa mobilizovali dodatočné finančné zdroje na úrovni EÚ aj jednotlivých členských štátov s cieľom riešiť dôsledky dlhoročných nedostatočných investícií. V reakcii na ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine došlo k výraznému nárastu celkových ročných rozpočtov EÚ na obranu, a to z 262 mld. EUR v roku 2022 na celkovú sumu 418 mld. EUR v roku 2024 (*ilustrácia 3*). V roku 2026 rozpočty členských štátov by mali dosiahnuť celkovú výšku približne 454 mld. EUR. Celkovo sa kombinované výdavky členských štátov na obranu (v stálych cenách) v rokoch 2020 až 2025 zvýšili o 78,6 %³².

³¹ COM(2025) 484, Oznámenie Komisie o správe o strategickom výhľade za rok 2025.

³² EDA, Údaje o obrane 2025 – 2026.

Ilustrácia 3 | Výdavky členských štátov EÚ na obranu

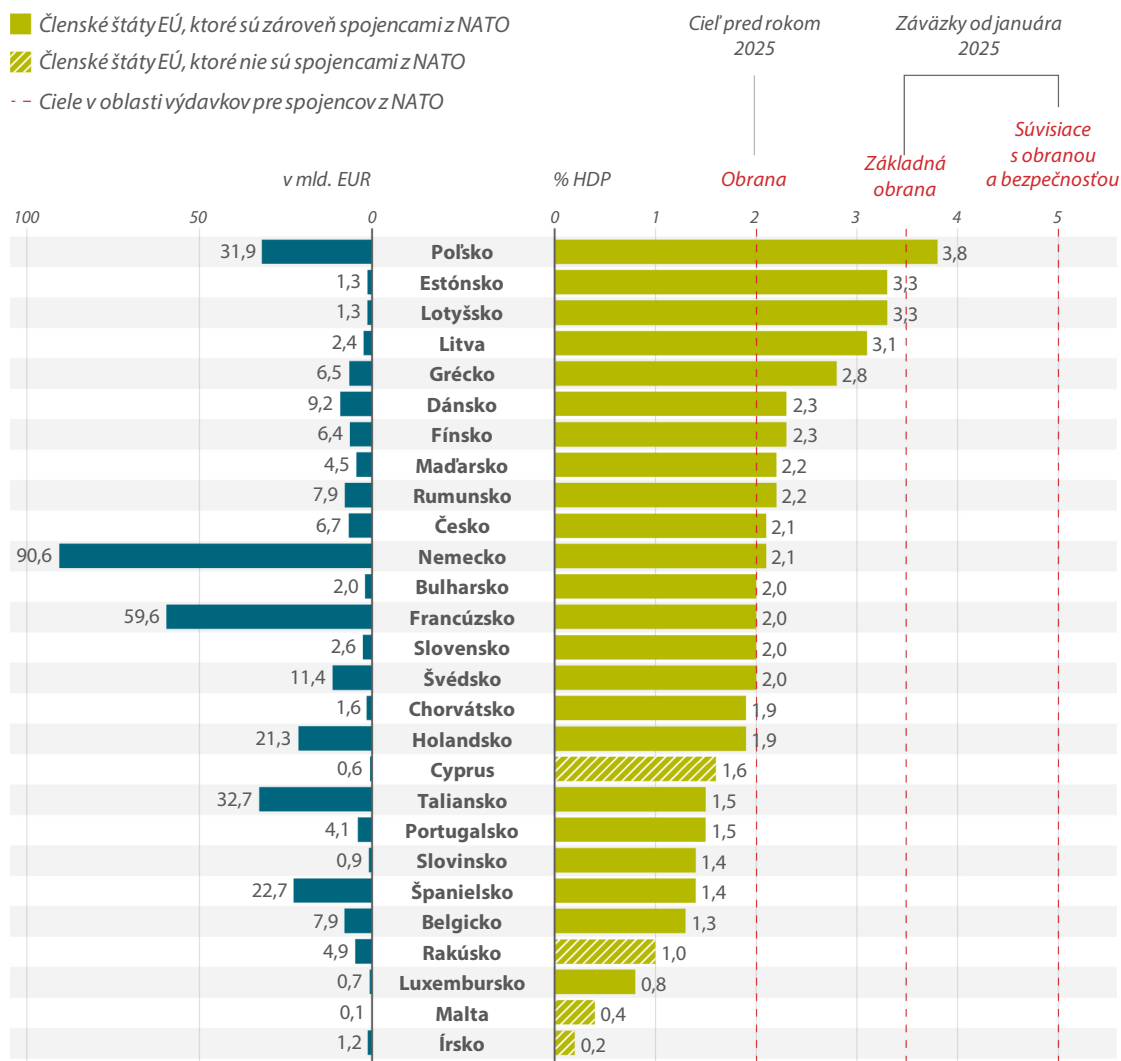
Zdroj: Európsky dvor audítorov na základe údajov EDA, [Údaje o obrane 2025 – 2026](#) (pre absolútne hodnoty) a [Portál EDA s údajmi o obrane](#) (pre podiel v % HDP).

33 V roku 2014 sa spojenci z NATO dohodli, že na obranu vynaložia aspoň 2 % svojho ročného HDP³³. V roku 2025 sa spojenci z NATO zaviazali k vyšším cieľom vo výške 3,5 % pre základné výdavky na obranu a 1,5 % pre výdavky súvisiace s obranou a bezpečnosťou (napríklad na ochranu kritickej infraštruktúry, ochranu sietí, zabezpečenie civilnej pripravenosti a odolnosti, inovácie a posilnenie priemyselnej základne pre obranu), čím sa celková hodnota do roku 2035 zvýši na 5 % ročného HDP. *Ilustrácia 4* znázorňuje výdavky členských štátov EÚ na obranu vyjadrené ako percentuálny podiel HDP na rok 2024. Podľa EDA všetci spojenci EÚ z NATO v roku 2025 splnili alebo prekročili cieľovú hodnotu výdavkov na obranu vo výške 2 %³⁴.

³³ Wales Summit Declaration, NATO, 5. septembra 2014.

³⁴ Defence expenditures and NATO's 5 % commitment, NATO, 10. apríla 2026.

Ilustrácia 4 | Výdavky členských štátov EÚ na obranu v roku 2024

Zdroj: Európsky dvor audítorov na základe údajov EDA, [Údaje o obrane 2016 – 2017](#).

34 Tieto navýšené zdroje sa využívajú na posilnenie národných vojenských spôsobilostí a na odstránenie dlhodobých nedostatkov spôsobilostí (odsek 29). Zároveň bola časť týchto výdavkov vyčlenená na vojenskú podporu Ukrajiny, a to buď prostredníctvom bilaterálnej pomoci alebo prostredníctvom Európskeho mierového nástroja (EPF) ([rámček 2](#)). V tejto súvislosti sa prostredníctvom EPF poskytuje 6,4 mld. EUR z približne 75,2 mld. EUR, ktoré EÚ a členské štáty zmobilizovali na vojenskú podporu Ukrajiny v období rokov 2022 – 2025³⁵.

³⁵ Vojenská podpora EÚ určená Ukrajine, Európska rada, 24. apríla 2026.

Rámček 2

Európsky mierový nástroj (EPF)

EPF bol zriadený v marci 2021 ako fond mimo rozpočtu EÚ. Skladá sa z dvoch pilierov:

- Opatrenia pomoci: čoraz viac využívané na podporu dodávok smrtiaceho a nesmrtiaceho vojenského vybavenia do partnerských krajín (napr. munícia, riadené strely, ochranné vybavenie, súpravy prvej pomoci).
- Operácie: financuje spoločné náklady vojenských misií a operácií v rámci SBOP (väčšinu nákladov znášajú zúčastnené členské štáty). Jednou z hlavných prebiehajúcich misií je vojenská pomocná misia EÚ na podporu Ukrajiny (EUMAM Ukraine) ([rámček 5](#)).

Celková výška finančnej podpory pridelená prostredníctvom EPF na obdobie rokov 2021 – 2027 dosiahla 17 mld. EUR, z čoho približne dve tretiny boli pridelené Ukrajine.

Zdroj: Európsky dvor audítorov, na základe [Európskeho mierového nástroja – Rada](#).

35 Európska obranná technologická a priemyselná základňa (EDTIB) je naďalej veľmi roztrieštená, pričom v nej dominujú „národní lídri“, ktorí obsluhujú predovšetkým domáce trhy, ale zároveň si udržiavajú hlavné exportné trhy mimo EÚ³⁶. V roku 2021 bolo spoločne obstaraných len približne 18 % celkového obranného vybavenia členských štátov a spoločne vynaložených bolo 7 % výdavkov na obranný výskum a technológie. Táto hodnota je výrazne nižšia ako príslušné referenčné hodnoty 35 % a 20 % (ktoré neboli premietnuté do záväzných národných cieľov), ktoré v novembri 2007 stanovil ministerský riadiaci výbor EDA³⁷. Tak kolaboratívne obstarávanie obranného vybavenia, ako aj výdavky na kolaboratívny výskum a technológie zaostávajú za svojimi referenčnými hodnotami odvtedy, čo boli stanovené³⁸. Od roku 2022 však EDA nepodáva správy o stave kolaboratívneho obstarávania kvôli neúplným údajom od členských štátov. EDA uviedla, že nástroje EÚ pravdepodobne povedú k zvýšeniu miery kolaboratívneho obstarávania, ale že na posúdenie vplyvu mechanizmov finančnej podpory bude nevyhnutné lepšie sledovanie v členských štátoch³⁹.

³⁶ George, M. a kol., *Trends in International Arms Transfers 2024*, Štokholmský medzinárodný inštitút pre výskum mieru, marec 2025.

³⁷ Tlačová správa „EU Ministers adopt Framework for Joint European Strategy in Defence R&T (Brussels, 19 November 2007)“ a Defence Data Portal.

³⁸ *Defence Data 2020 – 2021: Key findings and analysis*, Európska obranná agentúra, 2022 (ilustrácia 12).

³⁹ *Defence Data 2024 – 2025*, Európska obranná agentúra, 2025.

36 Prostredníctvom rôznych iniciatív v priebehu posledných niekoľkých rokov EÚ zmobilizovala celý rad finančných nástrojov, ktorých cieľom je podporiť intenzívnejšiu cezhraničnú spoluprácu v obrannom sektore a motivovať členské štáty k spoločnému vývoju a obstarávaní obranných výrobkov a spôsobilostí (*ilustrácia 5*). Každý nástroj sa zameriava na konkrétne ciele v rôznych fázach životného cyklu rozvoja spôsobilostí.

- **Spoločný výskum a vývoj obranného vybavenia:** [Európsky obranný fond](#) (EDF), ktorému predchádzali dva programy⁴⁰, financuje projekty kolaboratívneho výskumu a vývoja, na ktorých sa zúčastňujú konzorciá z najmenej troch členských štátov. Jeho cieľom je posilniť EDTIB a znížiť fragmentáciu. V rámci tohto nástroja sa v programe EÚ pre inovácie v oblasti obrany navrhuje súbor cielených opatrení zameraných na prilákanie a podporu startupov a malých a stredných podnikov. EDF má v rámci viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2021 – 2027 rozpočet vo výške 7,3 mld. EUR, z čoho 1,5 mld. EUR je určených na iniciatívu [Platforma strategických technológií pre Európu](#). Do apríla 2026 bolo v rámci výziev vyhlásených v rokoch 2021 až 2025 vybraných 281 projektov⁴¹.
- **Kapacity priemyselnej výroby:** Fáza výroby a zvýšenie priemyselnej výroby sú ďalšími logickými krokmi, ktoré nasledujú po fáze výskumu a vývoja. Pre [Akt na podporu výroby munície](#) (ASAP) bola vyčlenená suma vo výške 500 mil. EUR a jeho zámerom je posilniť a zvýšiť výrobu munície v celej Európe. Jeho hlavným cieľom je podporiť urýchlené dodávky munície a riadených striel na Ukrajinu a pomôcť členským štátom doplniť ich zásoby. V marci 2024 Komisia vybrala 31 projektov na roky 2024 a 2025 s cieľom podporiť európsky priemysel v piatich oblastiach: výbušniny, strelný prach, delostrelecké granáty, riadené strely a testovacie kapacity.
- **Spolupráca v rámci obstarávania v oblasti obrany:** Účelom [posilnenia európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného aktu o spoločnom obstarávaní](#) (EDIRPA)⁴² je podporiť účinnejšie obstarávanie v oblasti obrany, pričom finančné prostriedky vo výške 300 mil. EUR sú z rozpočtu EÚ. V novembri 2024 bolo vybraných päť návrhov v troch prioritných oblastiach (munícia, protivzdušná a protiraketová obrana, platformy a nahradenie zastaraných systémov), do ktorých sa zapojilo celkovo 20 členských štátov, pričom na jeden projekt pripadalo v priemere šesť účastníkov.

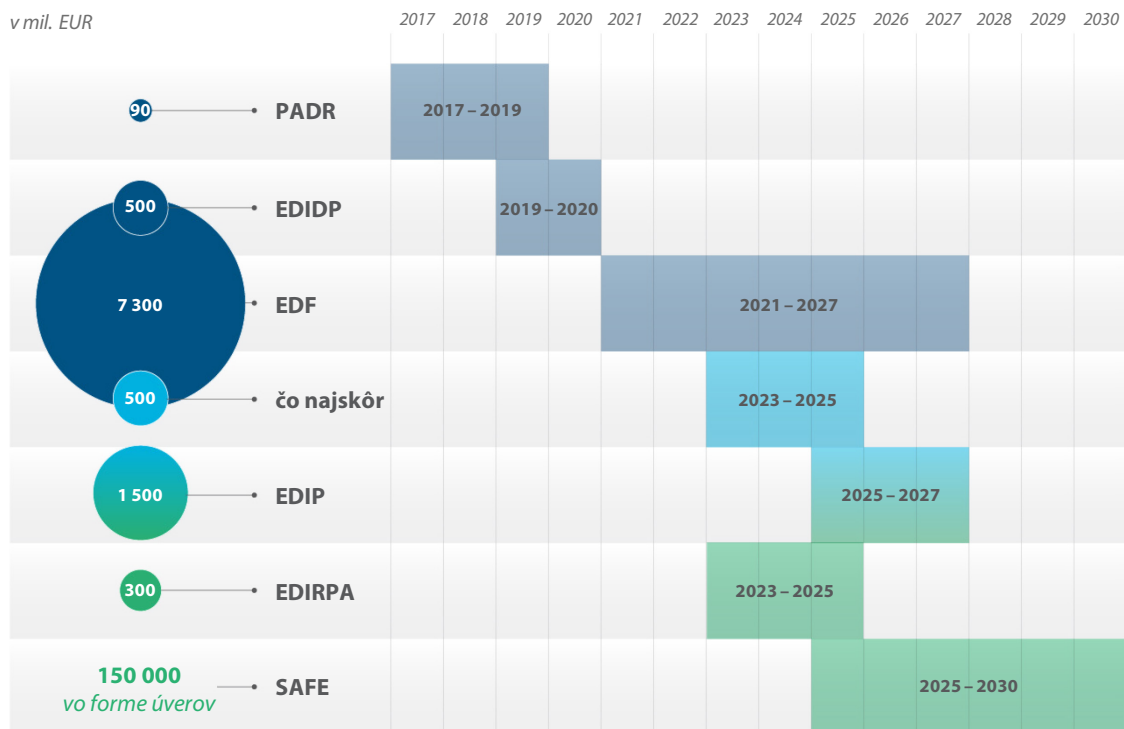
⁴⁰ [Preparatory Action on Defence Research](#) (PADR) a [European Defence Industrial Development Programme](#) (EDIDP).

⁴¹ [Európsky obranný fond \(EDF\) – oficiálna webová stránka Európskej komisie](#). – Obranný priemysel a vesmír.

⁴² [Nariadenie \(EÚ\) č. 2023/2418](#) o zriadení nástroja na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania (EDIRPA).

Ilustrácia 5 | Finančné nástroje pre obranný priemysel EÚ, financované alebo zaručené z rozpočtu EÚ od roku 2026

- Výskum a vývoj
- Zvýšenie výrobných kapacít
- Spoločné verejné obstarávanie

PADR – Prípravná akcia pre výskum v oblasti obrany

EDIDP – Program rozvoja európskeho obranného priemyslu

EDF – Európsky obranný fond

ASAP – Akt na podporu výroby munície

EDIP – Program pre európsky obranný priemysel

EDIRPA – Nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania

SAFE – Bezpečnostná akcia pre Európu

Zdroj: EDA, na základe informácií od Komisie, Rady a Parlamentu.

37 Program pre európsky obranný priemysel (EDIP) zavádza odlišný prístup v rámci súboru nástrojov EÚ v oblasti obrany, ktoré riadi Komisia. V rámci EDIP sa spájajú regulačné, finančné a koordinačné opatrenia do jedného nástroja (*príloha I*). S rozpočtom vo výške 1,5 mld. EUR na obdobie rokov 2026 – 2027 „má za cieľ dosiahnuť pripravenosť obranného priemyslu preklenutím medzery medzi krátkodobými núdzovými opatreniami, ako sú EDIRPA a ASAP, a štrukturálnym, dlhodobým prístupom“.

38 Na rozdiel od uvedených nástrojov EÚ v oblasti obrany, ktoré existujú vo forme grantov, sa v rámci nástroja **Bezpečnostná akcia pre Európu** (SAFE) vo výške 150 mld. EUR prijatých v máji 2025 poskytujú členským štátom na základe investičných plánov vnútroštátneho obranného priemyslu a následných dohôd o úveroch a prevádzkových opatrení úvery za výhodných podmienok, ktoré sú financované prostredníctvom pôžičiek EÚ na kapitálových trhoch. Devätnásť členských štátov⁴³ prejavilo záujem o účasť už začiatkom roka 2026 a do polovice apríla 2026 Rada prijala vykonávacie rozhodnutia pre všetky z nich okrem Maďarska. Benefitujúce členské štáty splácajú úvery zvyčajne v rámci dlhých splátkových lehôt, ktoré trvajú približne 45 rokov⁴⁴. Tieto úvery sa zároveň poskytujú za určitých podmienok, ako sú napríklad existencia požiadavky na spoločné obstarávanie, pravidlá týkajúce sa pôvodu komponentov, zriadenie a kontrola dodávateľov (**príloha II**) a príspevok k cieľom, ako je zabezpečenie interoperability a vzájomnej zameniteľnosti v rámci celej EÚ. Všetky tieto prvky spolu posilňujú úlohu Komisie pri formovaní priemyselnej politiky EÚ v oblasti obrany. **V prílohe III** je na základe dostupných údajov uvedený prehľad financovania EÚ podľa členských štátov a nástrojov.

39 So zreteľom na budúci VFR na roky 2028 – 2034 Komisia navrhla konsolidáciu viacerých existujúcich obranných nástrojov do jedného nástroja financovania, Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť (ECF)⁴⁵. Toto nastavenie odráža zámer EÚ zjednotiť súčasné roztrieštené iniciatívy a zároveň uprednostniť investície zamerané na posilnenie odolnosti a podporu obrannej priemyselnej základne – a to v priebehu celého investičného cyklu, od výskumu a vývoja až po obstarávanie a údržbu. Prostriedky v rámci ECF určené na odolnosť a bezpečnosť, obranný priemysel a vesmír predstavujú najväčšiu zložku fondu, a to približne 125 mld. EUR (v bežných cenách) z celkovej sumy 234 mld. EUR, čo je približne 53 % navrhovaného celkového rozpočtu. Okrem toho navrhovaný **európsky fond** na obdobie rokov 2028 – 2034 zahŕňa ako jeden zo svojich konkrétnych cieľov aj podporu obranných spôsobilostí a bezpečnosti.

⁴³ Belgicko, Bulharsko, Česko, Chorvátsko, Cyprus, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko, Taliansko. **Bezpečnostná akcia pre Európu – webové sídlo Komisie.**

⁴⁴ **Nariadenie Rady (EÚ) 2025/1106** z 27. mája 2025 ktorým sa zriaďuje Nástroj bezpečnostnej akcie pre Európu posilnením európskeho obranného priemyslu (SAFE).

⁴⁵ **Návrh nariadenia** Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre konkurencieschopnosť (ECF) vrátane osobitného programu pre výskum a inovácie v oblasti obrany, 16. júla 2025.

40 Väčšina uvedených nástrojov financovania obrany obsahuje ustanovenia, ktoré odkazujú na „zásadu preferencie EÚ“. Podľa tejto zásady sa vyžaduje, aby sa obranné výrobky a komponenty financované z nástrojov EÚ získavali prevažne od subjektov zriadených a pôsobiacich v rámci EÚ alebo pridružených krajín s cieľom posilniť EDTIB a znížiť závislosť od tretích krajín (t. j. krajín, ktoré nie sú členskými štátmi EÚ ani pridružené krajiny). V týchto ustanoveniach sa tiež uvádza, kto by mal mať právo vykonávať zmeny v konštrukcii výrobku a kto je vlastníkom duševného vlastníctva (*príloha II*).

Aktualizované pravidlá na uľahčenie prístupu k finančným prostriedkom a zlepšenie vojenskej mobility

41 Nedávne zmeny existujúcich pravidiel EÚ sa zamerali na zjednodušenie prístupu k financovaniu obranných iniciatív, a to buď zjednodušením pravidiel, alebo umožnením, aby sa nevyužívané finančné prostriedky z iných programov presmerovali na obranu vrátane vojenskej mobility. Tieto zmeny majú tiež za cieľ odstrániť regulačné prekážky brániace vojenskej mobilite. Ďalej sú uvedené dva príklady.

- Od roku 2025 majú členské štáty možnosť [podporovať investície do obrany a do produktov dvojakého použitia prostredníctvom fondov politiky súdržnosti](#). Členské štáty následne presmerovali 11,9 mld. EUR z prostriedkov politiky súdržnosti na obdobie 2021 – 2027 na posilnenie svojich kapacít v oblasti obranného priemyslu, vojenskej mobility, civilnej pripravenosti a rozvoja zručností⁴⁶.
- Členské štáty majú tiež možnosť presmerovať nepoužívané finančné prostriedky z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti po pandémie COVID-19 na obranu⁴⁷. Napríklad v máji 2025 Komisia schválila žiadosť Poľska, aby sa do konca roka 2026 prerozdeleni finančné prostriedky Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške takmer 6 mld. EUR na investície do obrany⁴⁸.

V prílohe III je na základe dostupných údajov uvedený prehľad financovania EÚ podľa členských štátov a nástrojov.

⁴⁶ Tlačová správa Európskej komisie, „[34,6 mld. EUR z fondov politiky súdržnosti prerozdelených na riešenie strategických priorít EÚ](#)“, 25. marca 2026.

⁴⁷ Článok 5 [nariadenia \(EÚ\) 2025/2643](#), ktorým sa zriaďuje Program pre európsky obranný priemysel („nariadenie o EDIP“).

⁴⁸ „[Brusel schválil využitie finančné prostriedkov po pandémie COVID-19 na obranu v Poľsku](#)“, Euronews, 27. mája 2025.

42 Aj v regulačnom rámci EÚ došlo k ďalším významným zmenám.

- Boli vykonané zmeny s cieľom zjednodušiť poskytovanie podpory projektom s dvojitém využitím alebo s obranným zameraním v rámci piatich existujúcich programov a iniciatív EÚ⁴⁹, a to najmä prostredníctvom tzv. malého súhrnného balíka opatrení v oblasti obrany⁵⁰.
- V **súhrnnom balíku opatrení v oblasti obrannej pripravenosti** sa navrhuje ďalšie zjednodušenie právnych a administratívnych rámcov týkajúcich sa obrannej pripravenosti, ako je urýchlenie udeľovania povolení na projekty v oblasti obrannej pripravenosti a zmiernenie environmentálnych požiadaviek.
- Zároveň bola do polovice roka 2026 udelená 18 členským štátom⁵¹ dodatočná fiškálna flexibilita aktivovaním národnej únikovej doložky (NEC). NEC umožňuje členskému štátu dočasne prekročiť rozpočtové limity (v období 2025 – 2028), ak je to dôsledkom zvýšených výdavkov na obranu, pričom sa však musia dodržiavať určité podmienky (napríklad maximálne dodatočné výdavky vo výške až 1,5 % HDP ročne nad rámec bežnej fiškálnej trajektórie). Ak by všetky členské štáty využili túto flexibilitu v maximálnej povolenom rozsahu, Komisia odhaduje, že NEC by mohla v tomto období vytvoriť v rámci celej EÚ dodatočný fiškálny priestor na výdavky na obranu vo výške približne 650 mld. EUR⁵². Skutočné využívanie národnej únikovej doložky je však pravdepodobne oveľa nižšie⁵³.

⁴⁹ Platforma strategických technológií pre Európu, Európsky obranný fond, program Digitálna Európa, Horizont Európa, Nástroj na prepájanie Európy.

⁵⁰ Tlačová správa Rady EÚ, „Investície EÚ do obrany: Rada a Parlament sa dohodli na podpore rýchlejších, flexibilnejších a koordinovanejších investícií do európskej obrany“, 5. novembra 2025.

⁵¹ Belgicko, Bulharsko, Česko, Estónsko, Fínsko, Grécko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko, Slovinsko.

⁵² Sebastian Clapp, „EU defence funding“, EPRS, október 2025.

⁵³ The National Escape Clause in practice: Early evidence from the 2025 European Semester.

43 Okrem mobilizácie dodatočných finančných prostriedkov Komisia aj Európska investičná banka (EIB) zaviedli úpravy existujúcich regulačných rámcov s cieľom uľahčiť a urýchliť investície do činností súvisiacich s obranou. V súlade s návrhmi, ktoré vedúci predstavitelia EÚ schválili na [mimoriadnom zasadnutí Európskej rady 6. marca 2025](#), rada EIB ďalej rozšírila kritériá oprávnenosti na financovanie európskeho sektora bezpečnosti a obrany s cieľom obmedziť výnimky⁵⁴. Okrem toho EIB od prijatia strategickej európskej bezpečnostnej iniciatívy v hodnote 8 mld. EUR v marci 2022 podporuje investície do bezpečnostných a obranných systémov s dvojakým použitím. Dosahuje to prostredníctvom financovania výskumných, inovačných a infraštruktúrnych projektov s civilným aj vojenským významom, a to aj v oblastiach, ako sú vesmír, kybernetická bezpečnosť, umelá inteligencia a ochrana kritickej infraštruktúry.

44 Okrem financovania dopravnej infraštruktúry prostredníctvom Nástroja na prepájanie Európy (NPE) na obdobie rokov 2021 – 2027 Komisia a VP/PK predložili v novembri 2025 [balík v oblasti vojenskej mobility](#). Cieľom balíka je uľahčiť pohyb vojenského personálu a prostriedkov medzi členskými štátmi ([rámček 3](#)). S cieľom podporiť súvisiace investície sa v návrhu Komisie na nasledujúci viacročný finančný rámec (2028 – 2034) kladie dôraz na desaťnásobné zvýšenie rozpočtu vyčleneného na vojenskú mobilitu, a to zo súčasných 1,7 mld. EUR v rámci súčasného viacročného finančného rámca na navrhovaný rozpočet vo výške 17,7 mld. EUR v rámci budúceho NPE.

⁵⁴ [EIB steps up financing for European security and defence and critical raw materials](#), EIB, 21. marca 2025.

Rámček 3

Balík v oblasti vojenskej mobility

Schopnosť členských štátov EÚ reagovať na krízy je obmedzená pretrvávajúcimi prekážkami v cezhraničnom pohybe vojenského personálu a vybavenia. Vojenská mobilita bola preto označená za kľúčovú prioritu v [spoločnej bielej knihe o európskej obrannej pripravenosti 2030](#), ako aj v [Pláne obrannej pripravenosti do roku 2030](#), a takisto bola označená za prioritnú oblasť spolupráce medzi EÚ a NATO. Komisia a VP/PK vydali v marci 2018 [akčný plán v oblasti vojenskej mobility](#), ktorý bol revidovaný v roku 2022 ([akčný plán 2.0](#)).

Nedostatky v koncepcii a zmiešané výsledky však bránili vykonávaniu akčného plánu 2.0, ako sa zdôrazňuje v našej [osobitnej správe o vojenskej mobilite na rok 2025](#), v ktorej sa odporúčali zlepšenia v rôznych oblastiach vrátane správy, predvídateľnosti financovania a výberu projektov v oblasti infraštruktúry s dvojakým použitím. Komisia a VP/PK preto v novembri 2025 navrhli balík v oblasti vojenskej mobility na riešenie týchto výziev. V tomto balíku sa kombinuje [návrh nariadenia so spoločným oznámením](#) a stanovujú sa opatrenia zamerané na zefektívnenie cezhraničných postupov a zlepšenie koordinácie.

Cieľom tohto balíka, ktorý bol vypracovaný v úzkej spolupráci s EDA a po konzultáciách s NATO, je do konca roka 2027 vytvoriť priestor vojenskej mobility v celej EÚ ako prvý krok k postupnému dosiahnutiu tzv. vojenského schengenského priestoru.

Rozvíjajúci sa rámec správy

45 Hoci rámec správy obrannej politiky EÚ zostáva primárne vymedzený v zmluvách (bod [20](#)), čoraz väčší význam záležitostí v oblasti obrany sa odráža v niekoľkých nedávnych udalostiach.

- Komisia zriadila Generálne riaditeľstvo pre obranný priemysel a vesmír (GR DEFIS) v januári 2020, čím vzniklo prvé generálne riaditeľstvo Komisie zamerané výlučne na politiku v oblasti vesmíru a obranného priemyslu.
- V roku 2024 Komisia prvýkrát zriadila osobitnú funkciu komisára pre obranu a vesmír, čím dala najavo, že tejto oblasti pripisuje väčšiu politickú prioritu.
- Európsky parlament v decembri 2024 posilnil svoj dohľad tým, že povýšil Podvýbor pre bezpečnosť a obranu (SEDE) na plnohodnotný výbor, čím rozšíril jeho legislatívne, kontrolné a inštitucionálne právomoci.

- ESVC prešla od roku 2022 reštrukturalizáciou a bola v rámci nej zriadená jednotka pre obrannú politiku. Rozmer SBOP bol posilnený zriadením oddelenia pre partnerstvá v oblasti bezpečnosti a obrany a oddelenia pre integrované a strategické plánovanie civilných a vojenských misií.
- V roku 2024 ministri obrany EÚ prijali nové [dlhodobé preskúmanie](#) agentúry EDA, v ktorom sa rozšírili jej hlavné úlohy, s väčším zameraním na podporu členských štátov prostredníctvom úplného cyklu rozvoja vojenských spôsobilostí. V [októbri 2025](#) Európska rada vyzvala na ďalšie posilnenie agentúry EDA, aby mohla v plnej miere vykonávať svoju úlohu v oblasti rozvoja, výskumu a obstarávania obranných spôsobilostí.

46 Všetky tieto udalosti spolu svedčia o tom, že EÚ čoraz viac vníma obranu ako samostatnú oblasť politiky. V dôsledku toho inštitúcie EÚ vytvorili špecializované štruktúry správy, posilnili politický dohľad a rozšírili parlamentnú kontrolu. Ide o významný posun oproti predchádzajúcemu prístupu, v rámci ktorého sa k obrane pristupovalo predovšetkým ako k súčasť vonkajšej činnosti.

47 Rozhodnutia Rady v oblasti obrany sa vo všeobecnosti prijímajú jednomyselne, čo každému členskému štátu umožňuje blokovať alebo obmedziť opatrenia na úrovni EÚ (bod [22](#)). Napriek tomu sa však aj Európsky parlament⁵⁵, aj viaceré členské štáty EÚ⁵⁶ zasadzujú za širšie využívanie hlasovania kvalifikovanou väčšinou, pričom argumentujú, že takáto zmena by posilnila schopnosť EÚ reagovať na geopolitické výzvy. V kontexte rastúcej geopolitickej naliehavosti v dôsledku ruskej útočnej vojny proti Ukrajine členské štáty a inštitúcie EÚ čoraz viac využívajú možnosti flexibility zakotvené v zmluvách s cieľom uľahčiť rozhodovací proces a zároveň zachovať politickú jednotu ([rámcik 4](#)).

⁵⁵ Uznesenie Európskeho parlamentu z 28. februára 2024, bod 21.

⁵⁶ [Spoločný článok](#) ministrov zahraničných vecí Belgicka, Nemecka, Luxemburska, Holandska, Rumunska, Slovinska a Španielska: „It’s time for more majority decision-making in EU foreign policy“, Politico EU, 12. júna 2023.

Rámček 4

Flexibilita rozhodovania stanovená v zmluvách

Článok 31 ods. 1 Zmluvy o EÚ umožňuje členskému štátu zdržať sa hlasovania a vyjadriť svoje zdržanie sa prostredníctvom formálneho vyhlásenia („konštruktívne zdržanie sa hlasovania“). Tento mechanizmus znamená, že rozhodnutie môže byť prijaté aj bez toho, aby sa od štátu, ktorý sa zdržal hlasovania, vyžadovalo, aby ho uplatňoval. Od februára 2022 sa toto ustanovenie používa v kontexte rozhodnutí týkajúcich sa podpory EÚ pre Ukrajinu vrátane zriadenia misie EUMAM Ukraine.

Flexibilita sa prejavila aj prostredníctvom čoraz častejšieho využívania právnych základov Zmluvy o fungovaní Európskej únie (TFEU) pre iniciatívy v oblasti politiky obranného priemyslu, ako sú ASAP, EDIRPA a EDIP, ktoré boli prijaté na základe ustanovení o vnútornom trhu a na ktoré sa preto vzťahuje hlasovanie kvalifikovanou väčšinou, a nie požiadavka jednomyseľnosti, ktorá sa vo všeobecnosti uplatňuje v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP).

Článok 20 Zmluvy o EÚ umožňuje skupine členských štátov konať aj v prípade, že nie je možné dosiahnuť jednomyseľnú zhodu. V takom prípade Rada prijme ako poslednú možnosť rozhodnutie, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca. [Rozhodnutím Rady \(EÚ\) 2026/258 z 29. januára 2026](#) sa povolila posilnená spolupráca na účely poskytnutia úveru vo výške 90 mld. EUR Ukrajine, čo umožnilo 24 členským štátom postupovať bez účasti ďalších 3 členských štátov (Maďarska, Slovenska a Česka), ktoré sa rozhodli pre neúčast. Praktická mobilizácia rozpočtových záruk EÚ a akákoľvek zmena a nariadenia o viacročnom finančnom rámci (MFF), potrebná na zabezpečenie rozpočtového krytia, však predstavovali samostatné kroky, na ktoré sa vzťahoval postup v rámci MFF, ktorý vyžaduje jednomyseľné rozhodnutie v Rade.

Rozvoj partnerstva v oblasti obrany s Ukrajinou a užšie väzby s NATO a ďalšími partnermi

48 Spolupráca v oblasti obrany medzi EÚ a Ukrajinou sa od ruskej komplexnej invázie na Ukrajinu výrazne zintenzívnila. Zahŕňa vojenskú podporu ukrajinským ozbrojeným silám, spoločné obstarávanie členských štátov pre Ukrajinu v rámci EDIRPA a EDIP, ako aj dodávky munície a riadených striel financované prostredníctvom EPF ([rámček 2](#)). Zahŕňa tiež výcvik ukrajinských vojakov prostredníctvom misie EUMAM Ukraine ([rámček 5](#)) a možnosť účasti ukrajinského obranného priemyslu na projektoch EDF, EDIP (vrátane špeciálneho Nástroja na podporu Ukrajiny) a SAFE. Tieto postupné kroky viedli k formalizácii nového rámca pre dlhodobú spoluprácu v oblasti bezpečnosti, a to [spoločných bezpečnostných záväzkov](#), ktoré EÚ a Ukrajina podpísali 27. júna 2024.

49 V **novembri 2025** sa Rada a Európsky parlament dohodli, že ukrajinské spoločnosti sa budú môcť zúčastniť na projektoch EDF a získať finančné prostriedky po nadobudnutí platnosti dohody o pridružení k EDF. V **Pláne transformácie obranného priemyslu EÚ** (uverejnenom v novembri 2025 – **ilustrácia 2**) sa opisuje, ako ďalej využiť poznatky získané zo skúseností z vojny na Ukrajine, najmä posilnením úlohy Úradu EÚ pre inováciu v oblasti obrany v Kyjeve a monitorovaním vojenského technologického vývoja a inovácií, a to aj prostredníctvom iniciatívy **BraveTech EU**. Očakáva sa, že iniciatívou BraveTech EU sa urýchli vývoj, testovanie a zavádzanie pokročilých obranných riešení, čím sa podporí priama spolupráca medzi ukrajinskými spoločnosťami a spoločnosťami z EÚ.

Rámček 5

EUMAM Ukraine

Cieľom misie EUMAM Ukraine je posilniť schopnosť ukrajinských ozbrojených síl brániť územnú celistvosť Ukrajiny. Všetky činnosti v rámci misie sa vykonávajú na pôde EÚ. Doteraz 24 členských štátov EÚ ponúkalo moduly odbornej prípravy a zamestnancov. Od svojho spustenia v roku 2022 sa táto misia výrazne rozšírila. Do júla 2026 bolo vycvičených viac ako 95 000 ukrajinských vojakov, pričom na začiatku roka 2025 ich počet dosahoval približne 75 000. Misia je financovaná prostredníctvom EPF (**rámček 2**), ktorý tiež podporuje poskytovanie smrtiaceho a nesmrtiaceho vybavenia používaného na výcvik. K novembru 2025 dosiahli finančné prostriedky pridelené v rámci EPF výšku približne 610 mil. EUR vrátane 435 mil. EUR určených na spoločné náklady a 175 mil. EUR na vybavenie.

Zdroj: **Vojenská podporná misia EÚ na podporu Ukrajiny (ESVČ)** a **vojenská podpora EÚ určená Ukrajine** (Rada).

50 **Biela kniha o európskej obrannej pripravenosti 2030** považuje Ukrajinu za strategického partnera a vyzýva na integráciu príslušných obranných odvetví. Postavenie Ukrajiny ako kandidátskej krajiny EÚ môže z dlhodobého hľadiska viesť k spolupráci v oblasti obrany. Vzťahy medzi EÚ a Ukrajinou nie sú jednostranné, ale predstavujú skôr formu strategickej spolupráce, ktorá umožňuje rozširovanie EDTIB prostredníctvom spoločnej výroby, výskumu a inovácií. Táto spolupráca síce ponúka významné príležitosti na rozvoj kapacít, zároveň však aj preveruje schopnosť EÚ zosúladiť svoje kroky s dlhodobými strategickými cieľmi.

51 EÚ a NATO čelia spoločným bezpečnostným výzvam. Ako sa zdôrazňuje v [spoločnej bielej knihe o európskej obrannej pripravenosti 2030](#), „Spolupráca medzi EÚ a NATO je nevyhnutným pilierom rozvoja bezpečnostnej a obrannej dimenzie EÚ“⁵⁷. Na plnenie svojich úloh si NATO udržiava komplexnú odstrašujúcu a obrannú pozíciu, ktorá zahŕňa jadrové, konvenčné a protiraketové obranné kapacity. Má jasnú politicko-vojenskú hierarchiu velenia⁵⁸, ktorú podporuje systém pozostávajúci zo stálych mnohonárodných veliteľstiev na strategickej, operačnej a taktickej úrovni.

52 Vzťahy medzi EÚ a NATO boli formalizované v roku 2001 a vychádzajú z troch spoločných vyhlásení (2016, 2018 a 2023). Spolupráca medzi oboma organizáciami vo forme štruktúrovaných dialógov sa týka širokého spektra tém, ako sú odolnosť, nové a prevratné technológie, obranný priemysel a vojenská mobilita⁵⁹. Štruktúrovaný dialóg o vojenskej mobilitě prebieha od roku 2018 a často sa uvádza ako úspešný príklad spolupráce medzi EÚ a NATO⁶⁰. Obe organizácie tiež pravidelne koordinujú svoju činnosť v záležitostiach týkajúcich sa Ukrajiny.

53 Spolupráca medzi NATO a EÚ v oblasti vojenskej podpory pre Ukrajinu sa výrazne prehĺbila. Okrem toho v januári 2023 obe organizácie opätovne potvrdili svoj spoločný záväzok posilniť a rozšíriť svoju spoluprácu. V júni 2025 sa spojenci z NATO zaviazali viac investovať do obrany (bod 33 a [ilustrácia 4](#)).

54 EÚ sa tiež usilovala o väčšiu spoluprácu s vybranými partnermi, a to aj prostredníctvom [partnerstiev v oblasti bezpečnosti a obrany](#), z ktorých 12 bolo uzavretých koncom marca 2026⁶¹. Hoci nejde o obranné dohody v pravom zmysle slova, tieto partnerstvá zavádzajú pravidelné konzultácie a štruktúrované dialógy medzi týmito partnerskými krajinami a EÚ v širokej škále otázok týkajúcich sa obrany, vrátane vojenskej mobility, hybridných a kybernetických hrozieb a námornej bezpečnosti.

⁵⁷ [Spoločná biela kniha o európskej obrannej pripravenosti 2030](#), Európska komisia, marec 2025, s. 18.

⁵⁸ Richard D. Hooker, Jr., „[A new NATO command structure](#)“, Atlantická rada, máj 2024.

⁵⁹ [Jedenásta správa o pokroku](#) vo vykonávaní spoločného súboru návrhov, ktoré schválili Rada EÚ 6. decembra 2016 a Severoatlantická rada 5. decembra 2017.

⁶⁰ Sebastian Clapp, Monika Kiss a Mathias Gullentops, „[Military mobility](#)“, EPRS, júl 2025.

⁶¹ Ghana (24. marca 2026), Austrália (18. marca 2026), Island (18. marca 2026), India (27. januára 2026), Kanada (23. júna 2025), Spojené kráľovstvo (19. mája 2025), Albánsko (18. decembra 2024), Severné Macedónsko (19. novembra 2024), Južná Kórea (4. novembra 2024), Japonsko (1. novembra 2024), Nórsko (28. mája 2024), Moldavsko (21. mája 2024).

Výzvy a príležitosti vyplývajúce z vyvíjajúcej sa obrannej politiky EÚ

Rozvoj obranných spôsobilostí

Prelomový moment pre EDTIB

55 Politický program EÚ na obdobie po roku 2022 je odrazovým mostíkom pre EDTIB. Jedným z hlavných faktorov je značný nárast výdavkov na obranu vo všetkých členských štátoch (bod 32). Tento nárast dopytu vytvára štrukturálnu príležitosť pre európsky obranný priemysel na rozšírenie svojich výrobných kapacít, zvýšenie investícií do výskumu a vývoja a zníženie strategickú závislosť od mimoeurópskych dodávateľov. Začlenenie aspektov obrany a dvojakeho použitia do iných oblastí, ako je umelá inteligencia a kvantové technológie, má okrem toho potenciál podporiť pokrok EÚ a znížiť závislosť od krajín mimo EÚ. Nedávne konflikty na Blízkom východe vyvolali obavy o schopnosť Spojených štátov včas dodávať zbrane členským štátom EÚ a Ukrajine, a to vzhľadom na výrazné zníženie ich vlastných zásob. To by mohlo EÚ podnietiť k tomu, aby znížila svoju závislosť od dodávateľov z krajín mimo EÚ, najmä od dodávateľov so sídlom v USA⁶².

56 Okrem rastúcich výdavkov členských štátov na obranu sa finančné prostriedky EÚ sprístupňujú prostredníctvom rôznych nástrojov (bod 36) na stimulovanie cezhraničnej spolupráce a kolaboratívneho obstarávania medzi vnútroštátnymi obrannými odvetviami členských štátov a na ich podporu, aby v čoraz väčšej miere fungovali ako súdržný, interoperabilný celok (integrácia EDTIB). Vývoj a integrácia EDTIB sa prvýkrát stali kľúčovým cieľom európskeho strategického rámca pre priemysel a bezpečnosť.

⁶² Luigi Scazzieri a Giuseppe Spatafora, [Assessing the damage: What the Iran war really means for Europe's defence](#), Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie, 9. apríla 2026.

Ambiciózny cieľ dosiahnuť obrannú pripravenosť do roku 2030

57 Napriek ambicióznym plánom EÚ (body [27](#) – [31](#)) je dosiahnutie cieľa, ktorým je obranná pripravenosť do roku 2030, náročné. Hoci think-tanky a analytici v oblasti obrany uznávajú, že EÚ môže do roku 2030 dosiahnuť podstatný pokrok smerom k tomuto cieľu (o čom svedčí zvýšenie výdavkov na obranu a rýchly nárast výroby munície), neustále poukazujú na pretrvávajúce závažné prekážky: roztrieštenosť národných systémov, priemyselné prekážky, pomalá politická koordinácia a pretrvávajúca závislosť od Spojených štátov. Hoci sa EÚ a jej členské štáty môžu v rámci NATO postupne stať silnejšími aktérmi, dosiahnutie strategickej autonómie a schopnosti samostatne viesť vojenské operácie vysokej intenzity do roku 2030 bude náročnou úlohou⁶³. Výročná správa o obrannej pripravenosti, ktorá má byť predložená v októbri 2026, prinesie prvé informácie o pokroku a súčasnom stave vecí.

58 Hoci sa obranné rozpočty zvýšili, stále to nemusí stačiť na dosiahnutie požadovaných cieľov. Napríklad v oblasti vojenskej mobility, kde sa už vykonalo posúdenie nedostatkov v oblasti spôsobilostí, sú dostupné finančné prostriedky EÚ naďalej obmedzené v porovnaní so zistenými potrebami. Podľa vyhlásenia komisára Kubiliusa z marca 2025⁶⁴ sa investičné potreby na prispôbenie dopravnej infraštruktúry vojenským štandardom pohybujú na úrovni približne 70 mld. EUR – pričom v rámci nástroja NPE bolo na obdobie 2021 – 2027 vyčlenených len 1,7 mld. EUR a navrhovaný rozpočet na obdobie 2028 – 2034 predstavuje 17,7 mld. EUR. V našom [stanovisku k EDIP](#) sme poukázali na riziko, že navrhovaný rozpočet vo výške 1,5 mld. EUR nemusí zodpovedať cieľom návrhu.

⁶³ [Progress and Shortfalls in Europe's Defence: An Assessment](#), Medzinárodný inštitút pre strategické štúdie, september 2025.

⁶⁴ Briefing EPRS, [Military mobility](#), júl 2025.

59 Cieľom preferenčných doložiek EÚ (bod 40) je znížiť strategické závislosti a vybudovať dlhodobú priemyselnú odolnosť v rámci EDTIB. Ako sa však zistilo v [správe o koordinovanom ročnom hodnotení obrany za rok 2024](#), mnohé členské štáty sa v rokoch 2022 – 2023 obrátili na neeurópskych výrobcov, aby urýchlili riešenie nedostatkov v oblasti spôsobilostí, pretože platforma EDTIB bola vnímaná ako platforma bez dostatočných kapacít a s dlhšími dodacími lehotami. Prísne požiadavky na dodávateľov môžu spomaliť procesy obstarávania a zvýšiť náklady práve v čase, keď je operačná pripravenosť najnaliehavejšia. Nákupy hotových produktov od mimoeurópskych dodávateľov môžu v krátkodobom horizonte zabezpečiť rýchlejšie dodávky za nižšie náklady. Môžu však mať aj negatívny dlhodobý vplyv na celkovú súdržnosť a budúci vývoj ozbrojených síl EÚ, pričom môžu viesť k opakovaným problémom s interoperabilitou a vytvárať rizika v oblasti závislosti a bezpečnosti dodávok. Hlavnou výzvou, ako sa zdôrazňuje v správe CARD, je dosiahnutie správnej rovnováhy medzi krátkodobými operačnými prioritami a dlhodobými strategickými investíciami.

Nedostatočne harmonizovaný proces plánovania rozvoja spôsobilostí v EÚ

60 Podľa agentúry EDA je [plánovanie rozvoja spôsobilostí](#) proces, ktorý vedú členské štáty s cieľom vytvoriť potrebné vojenské sily a vybavenie na splnenie ich cieľov alebo na boj proti hrozbám. EÚ nemá spoločný plnohodnotný proces plánovania nad rámec misií a operácií v rámci SBOP, avšak na medzivládnej úrovni sa spravuje niekoľko koordinačných nástrojov, ktorých cieľom je uľahčiť spoločný rozvoj schopností medzi členskými štátmi ([rámček 6](#)).

Rámček 6

Nástroje na plánovanie rozvoja spôsobilostí relevantné pre EÚ

Mechanizmus rozvoja spôsobilostí (CDM), ktorý koordinuje VŠEÚ, bol zriadený v roku 2003 ako vojenský proces na identifikáciu vojenských požiadaviek potrebných na plnenie potrieb EÚ v súvislosti s misiami a operáciami v rámci SBOP. V súčasnosti prebieha revízia mechanizmu CDM s cieľom vypracovať proces plánovania obranných spôsobilostí EÚ, ktorý by sa mal stať štandardným rámcom EÚ pre plánovanie spôsobilostí. Jeho cieľom je podporiť identifikáciu nedostatkov vo vojenských spôsobilostiach, ktoré presahujú rámec SBOP, a pokryť tak najnaliehavejšie potreby členských štátov v celom spektre operácií.

EDA od roku 2008 vypracúva a aktualizuje **plán rozvoja spôsobilostí** v úzkej spolupráci s členskými štátmi a s príspevkami Vojenského výboru Európskej únie a VŠEÚ. Tento plán poskytuje prehľad o európskych vojenských spôsobilostiach a pomáha plánovačom obrany v členských štátoch určiť priority a možnosti spolupráce.

Koordinované výročné hodnotenie obrany, ktoré sa začalo v roku 2017, je dvojročný cyklus, ktorý poskytuje členským štátom prehľad a analýzu prostredia obrany EÚ a navrhuje odporúčania týkajúce sa možností spolupráce v oblasti rozvoja a nadobúdania spôsobilostí. Túto správu vykonáva EDA v spolupráci s ESVČ a členskými štátmi.

Proces plánovania obrany NATO je štruktúrovaný, opakujúci sa proces založený na spoločných cieľoch a operačných scenároch s cieľom určiť a prideliť spôsobilosti, ktoré spojenci potrebujú. Tento proces sa vzťahuje na členské štáty EÚ, ktoré sú tiež spojencami z NATO.

61 V aktualizácii plánu rozvoja spôsobilostí na rok 2023 bolo identifikovaných 22 kľúčových priorít. Siahajú od „tradičných“ nedostatkov v strategických poskytovateľoch (ako sú dopĺňanie paliva do vzduchu, velenie a riadenie), v prípade ktorých je závislosť od dodávateľov z krajín mimo EÚ značná, až po novo identifikované nedostatky doložené bojovými podmienkami pozorovanými na Ukrajine (ako sú nízkonákladové drony a systémy protivzdušnej obrany).

62 Na rozdiel od procesu plánovania v rámci NATO, ktorý prebieha „zhora nadol“, plánovanie spôsobilostí v EÚ nie je ani cyklické, ani lineárne, ale vo veľkej miere sa riadi logikou „zdola nahor“, pričom členské štáty samy určujú svoje potreby. Experti poznamenali, že v žiadnom verejne dostupnom dokumente sa v plnej miere tento proces nevysvetľuje⁶⁵ a že plánovanie obrany zostalo uviaznuté skôr na vnútroštátnej ako na európskej úrovni⁶⁶. To môže viesť k roztriešteným investíciám, zdvojovaniu činností alebo pretrvávajúcim nedostatkom v oblasti spôsobilostí. Úloha preto spočíva v nasmerovaní národných výdavkov na spoločne dohodnuté priority a v zabezpečení toho, aby boli zdroje vyčlenené na odstránenie najkritickejších nedostatkov v oblasti európskej obrannej pripravenosti ako celku. V našom [preskúmaní obrany EÚ z roku 2019](#) sme poukázali na nedostatok účinného procesu plánovania EÚ ako na riziko výkonnosti spojené s obrannými programami EÚ.

63 V [Pláne obrannej pripravenosti do roku 2030](#) sa uvádza deväť „počiatočných prioritných oblastí spôsobilostí“. Uznáva sa v nej aj potreba systematickejšieho prístupu, na základe ktorého by sa spoločné priority úspešne premenili na koordinované vnútroštátne rozhodnutia a priemyselné výstupy. V tejto súvislosti sa v dokumente uvádza, že VŠEÚ vypracúva utajený prehľad s cieľom poskytnúť informácie o nedostatkoch v oblasti spôsobilostí, ktorý sa bude každoročne aktualizovať. Tieto informácie budú zapracované do existujúcich rámcov EDA pre obranné plánovanie, ako je napríklad koordinované ročné hodnotenie obrany⁶⁷. V čase písania tohto dokumentu ešte nebol tento nový postup formalizovaný.

⁶⁵ [European capability development planning](#), EPRS, marec 2024.

⁶⁶ „[The Coordination problem in European Defence planning](#)“, Kráľovský inštitút pre medzinárodné vzťahy Egmont, 10. novembra 2021.

⁶⁷ [The EU's Defence Readiness 2030 Roadmap: Ambition and constraints](#), Centrum pre európsku reformu.

Problémy súvisiace s financovaním

Zvýšené rozpočty v obmedzenom časovom horizonte

64 Hoci zvýšené financovanie môže pre priemysel predstavovať príležitosti, prináša so sebou aj riziká. Členské štáty rýchlo zvyšujú svoje výdavky na obranu, aby splnili ciele stanovené organizáciami ako NATO (*ilustrácia 4*), a to popri svojich vlastných národných cieľoch. Tieto ciele zamerané na vstupy však nemajú požiadavky na výkonnosť a nie sú v súlade so zásadami hospodárnosti, efektívnosti alebo účinnosti⁶⁸. Tento prístup môže viesť k vyšším výdavkom, ktoré môžu mať len obmedzený vplyv na existujúce nedostatky v oblasti spôsobilostí. V súčasnom, rýchlo sa meniacom bezpečnostnom kontexte môže tiež uprednostňovať bezprostredné operačné potreby pred dlhodobými strategickými investíciami, čím sa bude odkláňať od kolaboratívneho obstarávania v rámci EÚ a potenciálne ešte viac zvýši závislosť od obranného vybavenia od dodávateľov mimo EÚ.

65 Ako sa uvádza v bode **42**, 18 členských štátov aktivovalo NEC s cieľom zabezpečiť dodatočné výdavky na obranu. Z analýzy, ktorú vykonala Európska centrálna banka⁶⁹, vyplýva, že existuje riziko, že pokles verejného dlhu v dôsledku aktivácie NEC bude trvať dlhšie. Už v roku 2018 sme upozornili na riziko, že konvergencia smerom k cieľom verejného dlhu nemusí byť dosiahnutá v dôsledku rozsiahleho využívania diskrečných právomocí Komisie a doložiek flexibility⁷⁰.

66 Zvýšenie rozpočtov v sektore obrany je potrebné posudzovať v kontexte inflácie nákladov na obranu, ktorá často prevyšuje mieru celkovej inflácie. Dokonca aj výrazné navýšenie rozpočtov môže priniesť len skromné skutočné zlepšenie spôsobilostí⁷¹. Relatívne vyššia miera inflácie predstavuje dlhodobý trend, ktorý je charakteristický pre obranný sektor a má svoje korene v technologickej súťaži, ktorá vo veľkej miere závisí od inovácií. To znamená, že aj pri rastúcom alebo konštantnom rozpočte na obranu môže relatívne vysoká miera inflácie oslabiť kúpnu silu členských štátov⁷².

⁶⁸ [Is EU defence ready to secure peace?](#) Časopis EDA 02/2025 (s. 57 – 62).

⁶⁹ [Medium-term fiscal-structural plans under the revised Stability and Growth Pact](#), Európska centrálna banka, marec 2025.

⁷⁰ [Osobitná správa 18/2018](#): Plní sa hlavný cieľ preventívnej časti Paktu stability a rastu?

⁷¹ [NATO's new spending target: challenges and risks associated with a political signal](#), Štokholmský medzinárodný ústav pre výskum mieru.

⁷² [C\(2024\) 4822](#), Pracovný dokument útvarov Komisie k Programu pre európsky obranný priemysel.

67 Zvýšené rozpočty okrem toho vytvárajú určité prekážky, ktoré môžu sťažiť využívanie pridelených finančných prostriedkov. Spoľahlivý prístup k materiálom, kľúčovým komponentom a kvalifikovanému personálu je pre obranný priemysel nevyhnutný na to, aby dokázal využiť zvýšené finančné prostriedky. Bezpečnosť dodávok je kľúčová, najmä v krízových situáciách⁷³. Inovácia závisí od spoľahlivého prístupu k materiálom a komponentom pre priemysel⁷⁴. Okrem toho má obranný priemysel problémy s náborom aj udržaním kvalifikovaných zamestnancov, pričom v boji o talenty čelí tvrdej konkurencii zo strany civilného sektora. Postupy týkajúce sa bezpečnostnej previerky – ako napríklad požiadavky na občianstvo – nielenže obmedzujú voľný pohyb v rámci EÚ, ale tiež bránia prístupu k celosvetovým zdrojom talentov⁷⁵. Ak nebudú splnené tieto štrukturálne podmienky, pridelené finančné prostriedky sa nemusia prejavíť vo výdavkoch.

Finančné dôsledky úverov EÚ

68 EÚ v čoraz väčšej miere využíva úvery zaručené rozpočtom EÚ. V oblasti obrany existuje nástroj SAFE vo výške 150 mld. EUR (bod 38) a úver vo výške 90 mld. EUR na podporu Ukrajiny (z toho 60 mld. EUR je určených na obranu) (bod 48). Na takéto úvery si Komisia požičiava potrebné finančné prostriedky na kapitálových trhoch. Opakovane sme varovali, že v prípade absencie tvorby rezerv budú musieť byť všetky straty súvisiace s úvermi pokryté z marže rozpočtu EÚ známej ako „manévrovací priestor“⁷⁶. To by mohlo prípadne viesť k výzve na dodatočné príspevky od členských štátov. Okrem toho úvery, ktoré sú kryté touto maržou rozpočtu, naďalej rastú, čo ešte viac zvyšuje tlak na tento manévrovací priestor. V tejto súvislosti sme v našom [stanovisku 04/2026](#) uviedli, že Komisia možno bude musieť prehodnotiť, či bude nový strop vlastných zdrojov vo výške 1,8 % v rámci nového VFR na roky 2028 – 2034 stále primeraný.

⁷³ [Guidance note - Security of supply](#), Európska obranná agentúra.

⁷⁴ [COM\(2025\) 845](#), Oznámenie Komisie o Pláne transformácie obranného priemyslu EÚ.

⁷⁵ Tamže.

⁷⁶ [Stanovisko 07/2026](#) týkajúce sa návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje nástroj Globálna Európa, bod 66.

Viaceré nástroje financovania

69 Na obdobie rokov 2028 – 2034 Komisia predložila rozpočet vo výške približne 125 mld. EUR v rámci [navrhovaného ECF](#) pre segment odolnosti a bezpečnosti, obranný priemysel a segment vesmírnej politiky. Aj napriek tomu, že chýba orientačné rozdelenie podľa jednotlivých podpolitík a podkomponentov, ide zjavne o významný nárast, ktorý potvrdzuje strategický smer EÚ v oblasti obrany. V rámci ECF sa zoskupia štyri nástroje (ASAP, EDF, EDIRPA a časť EDIP) do jedného programu, čím sa pokryjú všetky fázy investičného cyklu.

70 Ako sme uviedli vo svojom [stanovisku 01/2026](#), v niektorých z našich auditov boli zistené nedostatky v koordinácii medzi tokmi financovania na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni. Podľa súčasného návrhu by fond ECF fungoval súbežne s ďalšími nástrojmi EÚ, ktoré podporujú tie isté sektory a podobné typy investícií, ako napríklad [Európsky fond](#) a NPE. Zistili sme, že niektoré investície, napríklad do vojenskej mobility, spĺňajú podmienky na financovanie aj v rámci iných nástrojov EÚ. Preto by aj naďalej zostávalo výzvou správne nasmerovať prostriedky EÚ, zabezpečiť komplementaritu a zabrániť prekryvaniu s vnútroštátnymi nástrojmi financovania.

Nové mechanizmy financovania

71 V nariadení o rozpočtových pravidlách sa stanovuje vykonávanie finančných nástrojov EÚ prostredníctvom modelu poskytovania známeho ako financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi (FNLC)⁷⁷, ktorý bol pôvodne vo veľkom rozsahu zavedený v roku 2021 prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a odvtedy sa uplatňuje aj v rámci EDIRPA a EDIP. ASAP používa jednorazové platby na základe odhadov nákladov, čo je podobné ako v prístupe FNLC. Podľa návrhu Komisie na VFR na roky 2028 – 2034 sa ECF (bod 39) bude takisto vo veľkej miere opierať o FNLC. FNLC viaže platby na splnenie konkrétnych podmienok alebo dosiahnutie výsledkov, a nie na skutočne vynaložené náklady. Na základe nášho [hodnotenia poznatkov získaných z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti](#) sa odhalili nedostatky a výzvy spojené so zavedením FNLC vrátane neexistencie jasných cieľov a míľnikov, čím sa obmedzil prístup programu založený na výkonnosti a čo vedie k zvýšenému riziku dvojitého financovania. Navyše skutočnosť, že Komisia nezhrádza informácie o skutočných nákladoch, znamená, že v Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti nebolo možné merať efektívnosť. Transparentnosť a zodpovednosť programov, ako sú EDIP a EDIRPA, bude teda závisieť od toho, ako bude FNLC uvádzané do praxe. Uvedené obavy sú mimoriadne dôležité pri rozširovaní pôsobnosti FNLC na citlivú oblasť obrany, kde je prístup k dôkazom obmedzený z dôvodu utajovaných informácií. Obmedzené informácie o príslušných nákladoch môžu takisto spôsobiť praktické problémy pri overovaní a potvrdzovaní súladu s určitými preferenčnými doložkami EÚ ([príloha II](#)).

⁷⁷ Článok 125 ods. 1 [nariadenia \(EÚ, Euratom\) 2024/2509 \(nariadenie o rozpočtových pravidlách\)](#).

Nové prístupy k spolupráci a pripravenosti EÚ v oblasti obrany

72 Nové modely spolupráce menia tvár obranného prostredia EÚ. PESCO bola navrhnutá s cieľom posilniť cezhraničnú spoluprácu v oblasti obrany medzi členskými štátmi (bod 24), Rada však „zdôrazňuje potrebu zlepšiť kvalitu projektov“⁷⁸ a odborníci poukazujú na to, že PESCO by mohla byť užitočnejšia a viditeľnejšia⁷⁹. V novembri 2024⁸⁰ Rada s cieľom posilniť ústrednú úlohu PESCO odporučila posilniť prepojenia medzi PESCO a nástrojmi na podporu EDTIB (napríklad EDF a EDIP). V [správe o pokroku projektov PESCO za rok 2025](#) sa zdôrazňuje, ako môžu tieto projekty prispieť k vykonávaniu programu obrannej pripravenosti. Súčasne sa zrýchlili aj [obránné klastre](#) mimo rámca EÚ, čo umožňuje skupinám štátov združovať zdroje a rozvíjať špecifické spôsobilosti ([rámček 7](#)). V [Pláne obrannej pripravenosti do roku 2030](#) Komisia a VP/PK tiež vyzývajú členské štáty, aby vytvorili [koalície pre spôsobilosti](#) na odstránenie existujúcich kritických nedostatkov v oblasti spôsobilostí. V júli 2026 v nadväznosti na výzvu na vyjadrenie záujmu členských štátov [Komisia navrhla päť rozsiahlych priemyselných projektov](#) (európske projekty spoločného záujmu v oblasti obrany), ktoré sa zameriavajú na tieto prioritné oblasti: drony a protidronové systémy, obrana námorného priestoru a morského dna, vesmír, protivzdušná a protiraketová obrana, ako aj posilnenie bezpečnosti v celom východnom krídle EÚ.

⁷⁸ Závery Rady o strategickom preskúmaní PESCO,, 18. novembra 2024.

⁷⁹ Maxime Cordet, [EU Defence Series: PESCO Must Step Up](#), Medzinárodné centrum pre obranu a bezpečnosť, 7. marca 2025.

⁸⁰ Závery Rady o strategickom preskúmaní PESCO,, 18. novembra 2024.

Rámček 7

Príklady spolupráce členských štátov v malých skupinách

Vojenský dopravný koridor (PL, DE, NL): [trojstranná iniciatíva, ktorá sa začala v januári 2024](#) medzi Poľskom, Nemeckom a Holandskom a ktorej cieľom je zlepšiť rýchly pohyb síl NATO a EÚ po celej Európe. V roku 2025 slúžila táto iniciatíva ako základ pre širší formát regionálnej spolupráce, do ktorého sa prostredníctvom Priestoru vojenskej mobility strednej a severnej Európy zapojili ďalšie krajiny⁸¹.

[Koalícia pre obrnené vozidlá a manévrovateľnosť](#) pre Ukrajinu: spustená Poľskom a Nemeckom v marci 2024 za účasti viacerých krajín NATO a EÚ. Táto koalícia sa zameriava na zabezpečenie údržby a opráv, výcvik personálu a vypracovanie operačnej doktríny pre nasadenie obrnených vozidiel.

Belgicko-holandská námorná spolupráca, ktorá zahŕňa koordinované obstarávanie, spoločný výcvik a údržbu, ako aj zdieľané velenie. Jedným z ich nedávnych projektov spolupráce (2023) je spoločná akvizícia [protiponorkových fregát](#)⁸²⁸³.

73 EÚ používa na podporu Ukrajiny aj inovatívne spôsoby. EÚ prostredníctvom mimorozpočtového nástroja, EPF, poskytla Ukrajine vojenskú pomoc a zároveň dodržala článok 41 ods. 2 ZEÚ (bod **23**). Vojenská výcviková misia EUMAM Ukraine ([rámček 5](#)) je okrem toho prvou vojenskou výcvikovou misiou v rámci SBOP na pôde EÚ a slúži ako potenciálny model pre budúce misie v rámci SBOP⁸⁴⁸⁵. V poslednom čase EÚ v rámci EDIC zriadila osobitný Nástroj na podporu Ukrajiny na podporu postupnej integrácie obrannej technologickej a priemyselnej základne Ukrajiny do ekosystému európskeho obranného priemyslu.

⁸¹ Belgicko, Litva, Luxembursko, Slovensko, Česko.

⁸² [What Are the Main Drivers of Member States' Defence Procurement Practices? The Dutch Case](#), ARES, október 2024.

⁸³ [The power of the few: How clusters can strengthen European defence](#), Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie, 20. februára 2026.

⁸⁴ Davide Genini, [How the war in Ukraine has transformed the EU's Common Foreign and Security Policy](#), *Ročenka európskeho práva*, 2025.

⁸⁵ [Into the breach! EU military CSDP missions and operations](#), Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie, 7. marca 2024.

74 Partnerstvá s NATO a koordinácia s partnermi – najmä prostredníctvom [partnerstiev v oblasti bezpečnosti a obrany](#) (body [51](#) – [54](#)) – ďalej rozširujú strategický dosah EÚ.

Rastúca neistota ohľadom bezpečnostných záväzkov USA od roku 2024 vrátane náznakov podmienennej podpory NATO a zvýšeného presúvania bremena upevnila snahu EÚ o posilnenie strategickej autonómie⁸⁶. Tieto ambicióznejšie ciele v oblasti obrany a rýchle posilňovanie spôsobilostí by mohli posilniť vzťahy medzi EÚ a NATO. Ciele NATO v oblasti výdavkov na obranu vedú k výraznému nárastu rozpočtov členských štátov, zatiaľ čo iniciatívy EÚ v oblasti obrany a priemyselnej kapacity podporujú plnenie cieľov NATO v oblasti spôsobilostí⁸⁷. Najmä aktualizované ciele NATO v oblasti výdavkov na obranu (bod 33) sú v úzkom súlade so zvýšeným dôrazom EÚ na obrannú pripravenosť.

75 Moderné výzvy v oblasti obrany sa už neobmedzujú len na vojenskú oblasť. EÚ čoraz viac podporuje celospoločenský prístup, ktorý spája obranu s civilnou ochranou, kybernetickou bezpečnosťou, vesmírom, technológiami dvojakého použitia a kritickou infraštruktúrou (body [16](#) a [30](#)). [Stratégia únie pripravenosti](#) (2025) výslovne podporuje odolnosť zapojením občanov, komunít, organizácií občianskej spoločnosti, akademickej obce a súkromného sektora – spolu s tradičnými aktérmi v oblasti obrany. Tento prístup vytvára príležitosti na podporu inovácií, priemyselného rozvoja a komplexnej bezpečnosti, predstavuje však zároveň výzvu vzhľadom na roztrieštenosť medzi členskými štátmi, nerovnomerné kapacity v oblasti odolnosti a potrebu komplexnej koordinácie naprieč politickými oblasťami, aktérmi a úrovňami riadenia⁸⁸.

⁸⁶ [European defence, strategic autonomy and NATO](#), EPRS, február 2024.

⁸⁷ [NATO Defense Spending Tracker](#), Atlantická rada.

⁸⁸ Horan H., Vandoren P., Fiott D. a Feldhusen J., [Assessing Europe's Resilience and Preparedness in an Era of Strategic Risks](#), Haagske centrum pre strategické štúdie, december 2025.

Komplexné opatrenia týkajúce sa správy a zodpovednosti

Vyvíjajúci sa inštitucionálny rámec a správa

76 Pre obrannú politiku EÚ je charakteristický zložitý inštitucionálny rámec⁸⁹ a viacúrovňová riadiaca štruktúra, ktorá kombinuje iniciatívy na úrovni EÚ s prevažne vnútroštátnym rozhodovaním (body **20** – **22** a **47**). Tento hybridný systém, do ktorého sú zapojené nadnárodné aj medzivládne prvky, vytvára značné problémy s koordináciou medzi jednotlivými aktérmi a zvyšuje riziko prekrývania zodpovedností a nejasného rozdelenia právomocí. Ako pri viacerých príležitostiach zdôraznil Európsky parlament, kľúčovou výzvou zostáva zabezpečenie ucelených a jasných mechanizmov správy a riadenia⁹⁰.

77 V našej [osobitnej správe o vojenskej mobilite](#) sme zaznamenali podobné problémy a odporúčili sme, aby sa prostredníctvom koordinácie medzi EÚ, členskými štátmi a inými zainteresovanými stranami zlepšili mechanizmy správy a riadenia v oblasti vojenskej mobility v EÚ. Takisto sme odporúčili posilniť existujúce synergie a spoluprácu medzi EDA, projektmi v rámci PESCO, Komisiou a EEAS s cieľom minimalizovať riziko prekrývania sa činností. V rámci ECF Komisia navrhuje zriadiť niekoľko poradných orgánov, avšak bližšie nešpecifikovala ich pôsobnosti ani koordináciu medzi nimi. V našom [stanovisku k ECF](#) sme poukázali na riziko komplexného riadenia a zodpovednosti.

⁸⁹ Preskúmanie 09/2019: „Európska obrana“.

⁹⁰ Uznesenie Európskeho parlamentu z 12. marca 2025 o bielej knihe o budúcnosti európskej obrany; správa Európskeho parlamentu o vykonávaní spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky.

78 Rýchly rozvoj obranných iniciatív EÚ od roku 2021 výrazne zvýšil rozsah zodpovedností Generálneho riaditeľstva Komisie pre obranný priemysel a vesmír (GR DEFIS), ktoré spravuje spomínané kľúčové obranné nástroje EÚ (EDF, ASAP, EDIRPA, SAFE a EDIP). Toto rozširujúce sa a rozmanité portfólio si vyžaduje, aby Komisia zvládala komplexné riadenie programov, koordináciu s členskými štátmi a priemyslom, ako aj meniace sa ciele priemyselnej politiky. Hromadenie núdzových, strednodobých a dlhodobých nástrojov zvyšuje prevádzkovú zložitosť. Môže to tiež zaťažiť koordinačné mechanizmy a zavedené postupy finančnej kontroly a monitorovania výkonnosti, najmä vzhľadom na obmedzené personálne zdroje generálneho riaditeľstva DEFIS. V januári 2026⁹¹, s 286 zamestnancami (209 v roku 2023, z ktorých 48 % tvorili zamestnanci na dobu určitú⁹²), predstavovalo GR DEFIS 0,9 % celkového počtu zamestnancov Komisie (0,6 % v roku 2023⁹³), čo je oveľa menej ako v prípade väčšiny ostatných riaditeľstiev. V našej [osobitnej správe z roku 2023 o prípravnej akcii týkajúcej sa výskumu v oblasti obrany](#) sme zistili, že v analýze personálnych potrieb na roky 2021 – 2027 na vykonávanie EDF „GR DEFIS zdôraznilo riziko nedostatku kapacít na náležité hodnotenie návrhov a riadne riadenie projektov, ak nezíska potrebné pracovné miesta“.

⁹¹ [Key Figures on Commission Staff](#), 1. januára 2026.

⁹² [Osobitná správa 24/2024](#): „Verejná služba EÚ – Flexibilný pracovnoprávny rámec, ktorý sa však dostatočne nevyužíva na zlepšenie riadenia pracovnej sily“.

⁹³ [HR key figures](#), Európska komisia, 2023.

79 Okrem generálneho riaditeľstva DEFIS sa na riešení otázok súvisiacich s obranou môžu *ad hoc* podieľať aj mnohé ďalšie generálne riaditeľstvá Komisie, napríklad Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku (DG REGIO), keď sa prostriedky z fondov súdržnosti presmerujú na obranu. V oblasti vojenskej mobility pôsobia tri generálne riaditeľstvá⁹⁴, ako aj Generálny sekretariát Komisie a **výkonná agentúra CINEA**. Vzhľadom na nejasné hranice medzi bezpečnosťou a obranou sa viaceré ďalšie generálne riaditeľstvá takisto zaoberajú otázkami, ako je pripravenosť a kybernetická bezpečnosť. Schopnosť Komisie účinne plniť svoje úlohy preto závisí od jej schopnosti stanovovať priority, zefektívňovať procesy a zabezpečovať súlad medzi jednotlivými nástrojmi, ako aj od delegovania právomocí v prípade potreby (napríklad prostredníctvom nepriameho riadenia). Ako sme uviedli v našej osobitnej správe o prípravnej akcii v oblasti obranného výskumu, „využívanie nepriameho riadenia, napr. zo strany Európskej obrannej agentúry a OCCAR, ktoré už bolo testované, by mohlo pomôcť riešiť nedostatok zdrojov, ktorému čelí GR DEFIS.“ V roku 2025 Komisia poverila EDA nepriamym riadením viac ako 40 projektov v rámci EDF v hodnote približne 300 mil. EUR⁹⁵.

Zodpovednosť a transparentnosť

80 Európsky parlament dohliada na čerpanie rozpočtu EÚ a spolu s Radou je jedným zo spoluzákondarcov, pokiaľ ide o trhovo orientovaný rozvoj obrany (priemyslu) na úrovni EÚ. Nemá však legislatívnu právomoc nad SBOP ani formálny dohľad nad mimorozpočtovými nástrojmi, ako je EPF. Európsky parlament vo svojich výročných správach o vykonávaní SBOP opakovane vyzýval na posilnenie parlamentnej kontroly a zodpovednosti v súvislosti so SBOP a rastúcim počtom iniciatív v oblasti obrany⁹⁶.

81 Obranná politika EÚ zahŕňa komplexné mechanizmy finančnej zodpovednosti, ktoré sa líšia v závislosti od príslušného nástroja a subjektu (**tabuľka 1**). Mandát EDA sa týka konkrétne finančných prostriedkov EÚ. Ak je obrana financovaná alternatívnymi kanálmi, uplatňujú sa rôzne mechanizmy auditu.

⁹⁴ Generálne riaditeľstvo pre mobilitu a dopravu (GR MOVE), Generálne riaditeľstvo pre dane a colnú úniu (GR TAXUD), Generálne riaditeľstvo pre komunikačné siete, obsah a technológie (GR Connect).

⁹⁵ **Priekopnícka spolupráca v oblasti obrany na úrovni EÚ: Európska obranná agentúra**, Časopis EDA 02/2025 (s. 30 – 34).

⁹⁶ Výročné správy za rok **2018** a **2024** o vykonávaní spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, Európsky parlament.

Tabuľka 1 – Súčasné opatrenia týkajúce sa externého auditu v oblasti obrany

	ECA	Kolégium audítorov	Externí audítori	Národné kontrolné orgány
■ <i>Audity</i> ■ <i>Nevykonáva audit</i>				
Nástroje financované EÚ (ERF, ASAP, EDIRPA, EDIP, kohézne fondy, Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, NPE atď.) a úvery zaručené rozpočtom EÚ (napr. SAFE)				
Agentúra EDA				
Finančné prostriedky EÚ spravované agentúrou EDA				
EIB				
Operácie financované alebo zaručené z rozpočtu EÚ, ktoré riadi EIB				
Európsky mierový nástroj				
Civilné misie v rámci SBOP				
Vojenské operácie v rámci SBOP, spoločné náklady				
Vojenské operácie v rámci SBOP, náklady vynaložené jednotlivými členskými štátmi				

ASAP – akt na podporu výroby munície, **NPE** – Nástroj na prepájanie Európy, **SBOP** – spoločná bezpečnostná a obranná politika, **EDA** – Európska obranná agentúra, **EDF** – Európsky obranný fond, **EDIP** – Program pre európsky obranný priemysel, **EDIRPA** – Nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania, **EIB** – Európska investičná banka, **RRF** – Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, **SAFE** – Bezpečnostná akcia pre Európu

Zdroj: ECA.

82 ECA nemá audítorský mandát vo vzťahu ku všetkým orgánom a nástrojom, ktoré sa podieľajú na obrannej politike EÚ. To obmedzuje našu schopnosť plne vykonávať úlohu externého audítora EÚ⁹⁷. Ako sme už uviedli, domnievame sa, že Európsky dvor audítorov (ECA) by mal byť poverený úlohou externého audítora všetkých orgánov zriadených na vykonávanie politik EÚ⁹⁸ vrátane medzivládnych štruktúr, ktoré majú kľúčový význam pre fungovanie EÚ⁹⁹.

83 V sektore bezpečnosti a obrany môže byť prístup k informáciám obmedzený problémami s dôvernosťou, vnútroštátnymi právnymi predpismi o bezpečnosti alebo pravidlami týkajúcimi sa utajovaných skutočností. Hoci medzinárodné audítorské štandardy zaručujú audítorom plný a neobmedzený prístup k relevantným informáciám, dokumentom a zamestnancom potrebným na výkon ich povinností, práca s utajovanými informáciami môže ovplyvniť výsledok auditu. Ak je utajovaná významná časť materiálov, ktoré sú predmetom auditu, vypracovanie zmysluplnej správy, ktorá je vhodná na uverejnenie, sa stáva vo svojej podstate zložitým. Hoci bezpečnostné otázky a s nimi súvisiace riadne zaobchádzanie s utajovanými informáciami majú v oblasti obrany mimoriadny význam, treba poznamenať, že nemožnosť odvolávať sa na konkrétne informácie alebo názorné príklady znižuje prehľadnosť a obmedzuje presnosť, s akou je možné zistenia prezentovať¹⁰⁰¹⁰¹.

Túto správu prijala komora III, ktorej predsedá George-Marius Hyzler, člen Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 14. júla 2026.

Za Dvor audítorov

Tony Murphy
predseda

⁹⁷ Preskúmanie 03/2025: „Príležitosti pre viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2027“.

⁹⁸ Preskúmanie 09/2019: „Európska obrana“.

⁹⁹ Stratégia EDA na roky 2026 – 2030.

¹⁰⁰ Hervé-Adrien Metzger - *Setting the Scene*.

¹⁰¹ Lene Schmidt, Dánsky národný kontrolný úrad, „How to reveal the big picture when almost every detail is classified?“, Časopis EDA 02/2025 (s. 63 – 66).

Prílohy

Príloha I – EDIP – integrovaný súbor nástrojov pre obranu EÚ

Regulačné nástroje

- Štruktúra pre európske zbrojné programy poskytuje členským štátom a pridruženým krajinám dobrovoľný právny rámec pre spoluprácu počas celého životného cyklu obranného vybavenia. Tieto štruktúry sú právne subjekty, ktoré spĺňajú podmienky na získanie podpory v rámci EDIP.
- Európske projekty spoločného záujmu v oblasti obrany sú kolaboratívne priemyselné projekty určené na posilnenie EDTIB a rozvoj kritických spôsobilostí.

Finančné nástroje

- Cieľom Fondu na urýchlenie transformácie dodávateľského reťazca v oblasti obrany je znížiť riziko investícií a rozšíriť výrobné kapacity, najmä v prípade malých a stredných podnikov a malých spoločností so strednou kapitalizáciou.
- Program EDIP rozširuje logiku ASAP o širšie segmenty produkcie obranného priemyslu a nástroja EDIRPA prostredníctvom spoločných opatrení v oblasti obstarávania. Cieľom spoločných opatrení v oblasti obstarávania je znížiť fragmentáciu európskeho obranného trhu a zvýšiť interoperabilitu stimulovaním členských štátov a Nórska, aby spoločne obstarávali európske obranné výrobky. Na podporu týchto spoločných opatrení v oblasti verejného obstarávania sa v rámci programu EDIP vyčlenilo 240 mil. EUR¹.
- Nástroj na podporu Ukrajiny s osobitným rozpočtom vo výške 300 mil. EUR prispieva k obnove, rekonštrukcii a modernizácii ukrajinskej obrannej technologickej a priemyselnej základne.

¹ [Common procurement actions](#), Európska komisia, marec 2026.

Nástroje na koordináciu (správa, spolupráca a podpora trhu)

- Rada pre bezpečnosť dodávok v oblasti obrany bude podporovať monitorovanie rizík v oblasti dodávok a koordináciu medzi členskými štátmi, Komisiou, VP/PK a Európskou obrannou agentúrou (EDA).
- Európsky mechanizmus na obchodovanie s vojenským materiálom je navrhnutý tak, aby uľahčil spoločné obstarávanie a zlepšil dostupnosť výrobkov obranného priemyslu.

Sústredovaním týchto rôznych nástrojov sa program EDIP zameriava na riešenie systémových výziev, ktoré ovplyvňujú EDTIB, a to koherentnejším a dlhodobejším spôsobom.

Príloha II – Preferenčné doložky EÚ v nástrojoch na financovanie obrany

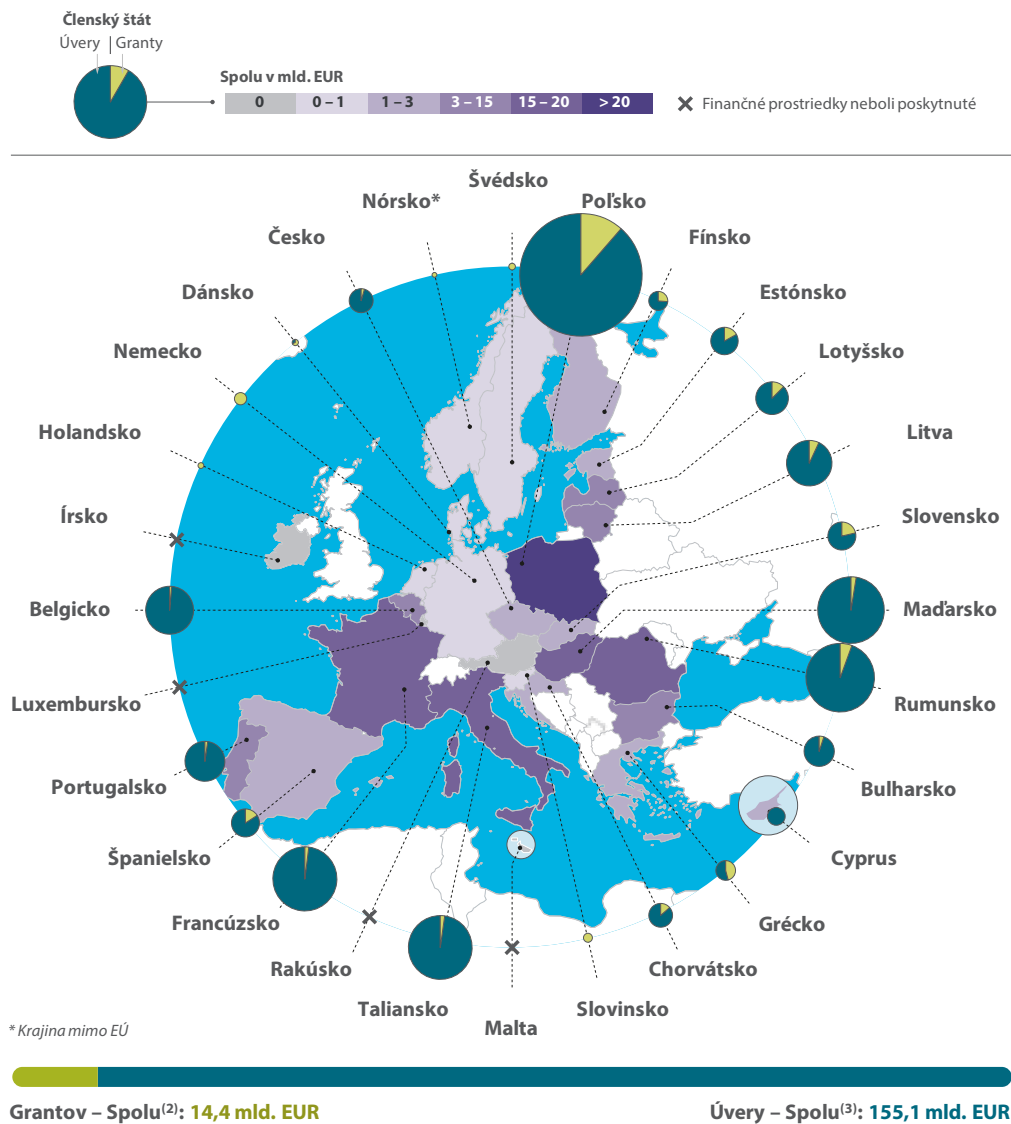
Nástroj	Podmienky účasti týkajúce sa zriaďovania a kontroly dodávateľov	Pôvod komponentov	Kontrola nad dizajnom a duševným vlastníctvom
EDF	V EÚ, na Islande, v Lichtenštajnsku, Nórsku alebo na Ukrajine Účasť subjektov kontrolovaných tretími krajinami je možná, avšak za prísnych podmienok		Výsledky nesmú podliehať obmedzeniam z tretích krajín
ASAP	V EÚ, na Islande, v Lichtenštajnsku alebo v Nórsku Účasť subjektov kontrolovaných tretími krajinami je možná, avšak za prísnych podmienok		Bez podpory pre výrobky, na ktoré sa vzťahujú obmedzenia tretích krajín
EDIRPA	V EÚ, na Islande, v Lichtenštajnsku alebo v Nórsku Účasť subjektov kontrolovaných z tretích krajín možná, ale za prísnych podmienok	Náklady na komponenty pochádzajúce z krajín mimo EÚ, Islandu, Lichtenštajnska alebo Nórska budú maximálne 35 %	
SAFE*	V EÚ, na Islande, v Lichtenštajnsku, v Nórsku alebo na Ukrajine, prípadne v tretích krajinách na základe dohôd s EÚ Účasť subjektov kontrolovaných z tretích krajín možná, ale za prísnych podmienok	Náklady na komponenty pochádzajúce z krajín mimo EÚ, Islandu, Lichtenštajnska, Nórska alebo Ukrajiny budú maximálne 35 %	Koncepčná voľnosť sa vyžaduje len v prípade konkrétnych produktov

Nástroj	Podmienky účasti týkajúce sa zriaďovania a kontroly dodávateľov	Pôvod komponentov	Kontrola nad dizajnom a duševným vlastníctvom
EDIP	V EÚ, na Islande, v Lichtenštajnsku, Nórsku alebo na Ukrajine Účasť subjektov kontrolovaných z tretích krajín možná, ale za prísnych podmienok	Náklady na komponenty pochádzajúce z krajín mimo EÚ, Islandu, Lichtenštajnska, Nórska alebo Ukrajiny budú maximálne 35 %	Vyžaduje sa koncepcná voľnosť (výnimka pre muníciu a riadené strely do roku 2033)
ECF	Všeobecný článok o „preferenčnom zaobchádzaní EÚ“, ktorý umožňuje stanoviť podmienky účasti, definovať prahové hodnoty pôvodu EÚ a vyžadovať koncepcnú voľnosť pre každý pracovný program		

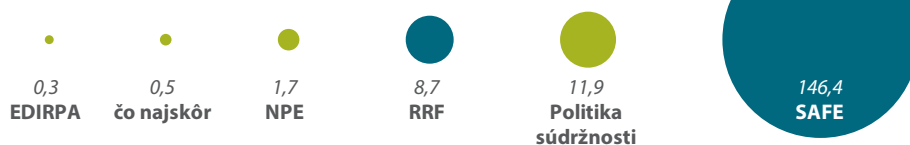
* Kanada je prvou krajinou mimo EÚ, ktorá podpísala [dvojstrannú dohodu](#) s EÚ o účasti kanadských spoločností a výrobkov pochádzajúcich z Kanady na obstarávaní v rámci nástroja SAFE.

Zdroj: EDA, na základe nariadenia (EÚ) 2021/697 (EDF), nariadenia (EÚ) 2023/1525 (ASAP), nariadenia (EÚ) 2023/2418 (EDIRPA), nariadenia Rady (EÚ) 2025/1106 (SAFE), nariadenia (EÚ) 2025/2643 (EDIP) a návrhu Komisie COM/2025/555 (ECF).

Príloha III – Prehľad finančných prostriedkov EÚ vyčlenených na obranu v období rokov 2021 – 2027 podľa krajín⁽¹⁾ a podľa nástroja financovania (stav k aprílu 2026)

Výška financovania podľa nástroja (v mld. EUR)⁽⁴⁾:

ASAP – Akt na podporu výroby munície, NPE – Nástroj na prepájanie Európy, EDIRPA – Nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania, RRF – Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, SAFE – Bezpečnostná akcia pre Európu

Mapa: Administratívne hranice: © EuroGeographics © OpenStreetMap | Kartografia: Eurostat – IMAGE, 04/2026

Znárodné hranice a názvy a označenia použité na týchto mapách nevyjadrujú oficiálnu podporu ani súhlas zo strany Európskej únie.

(¹) Cieľom obranných programov EÚ je poskytnúť finančné prostriedky na posilnenie EDTIB. Financovanie ako také by sa nemalo považovať za podporu jednotlivých členských štátov.

(²) Granty:

- – Finančné prostriedky v rámci ASAP, EDIRPA a NPE sa prideľujú členským štátom na základe rozdelenia prostriedkov medzi príjemcov.
- – Finančné prostriedky v rámci politiky súdržnosti sa prideľujú priamo členským štátom.

Projekt EDIRPA a viaceré projekty ASAP realizujú konzorciá, v ktorých sú zastúpení partneri z viacerých členských štátov. Vzhľadom na chýbajúce údaje sa financovanie uvádza tak, ako je pridelené krajine koordinátora, a nezohľadňuje sa v ňom skutočnosť, že ostatní účastníci projektu sa môžu nachádzať v iných členských štátoch.

(³) Úvery:

- – Údaje môžu byť neúplné, keďže len niekoľko členských štátov zverejnilo výšku prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF), ktoré boli presmerované na obranné účely. To znamená, že ostatné členské štáty mohli vyčleniť prostriedky na obranu, bez toho, aby tieto informácie boli zverejnené. Takisto nie je možné rozlišovať medzi finančnými prostriedkami na obranu a prostriedkami, ktoré nie sú určené na obranu, ktoré sú pridelené na účely s dvojakým použitím.
- – V prípade Belgicka zahŕňa údaj pre RRF malú časť grantov (< 1 %).
- – Údaje Poľska a Španielska v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zahŕňajú činnosti v kozmickom priestore, ktoré by sa mohli považovať za činnosti s dvojakým použitím, a nie nevyhnutne čisté výdavky na obranu.
- – V prípade SAFE sú uvedené údaje založené na požiadavkách členských štátov a môžu sa líšiť od konečného rozdelenia prostriedkov. V prípade Maďarska Komisia ešte nedokončila proces posudzovania investičného plánu, a preto by sa táto suma mala považovať za maximálnu.

(⁴) Údaje o financovaní z Európskeho obranného fondu podľa krajín nie sú zahrnuté, pretože nie sú verejne dostupné.

Zdroj: EDA, na základe údajov Komisie pre: [ASAP](#), [EDIRPA](#), [NPE](#), [SAFE](#), [politika súdržnosti](#), [RRF](#) a [osobitná správa 4/2025](#).

Príloha IV – Príslušné publikácie EDA

Označenie dokumentu	Názov
Osobitná správa 18/2018	Plní sa hlavný cieľ preventívnej časti Paktu stability a rastu?
Preskúmanie 09/2019	Európska obrana
Osobitná správa 10/2023	Prípravná akcia pre výskum v oblasti obrany – Umožnila získať určité poznatky, ale jej hodnota ako testovacieho prostredia na zvýšenie výdavkov EÚ na obranu bola znížená z dôvodu časových obmedzení a limitovaných výsledkov
Stanovisko 02/2024	Stanovisko k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program pre európsky obranný priemysel a rámec opatrení na zabezpečenie včasnej dostupnosti a dodávok výrobkov obranného priemyslu (ďalej len „EDIP“)
Osobitná správa 24/2024	Verejná služba EÚ – Flexibilný pracovnoprávny rámec, ktorý sa však dostatočne nevyužíva na zlepšenie riadenia pracovnej sily
Preskúmanie 02/2025	Orientácia na výkon, vyvodzovanie zodpovednosti a transparentnosť – poučenia z nedostatkov RRF
Preskúmanie 03/2025	Príležitosti pre viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2027
Osobitná správa 04/2025	Vojenská mobilita v EÚ – Nedosiahla sa plná rýchlosť pre nedostatky v návrhu a prekážky na trase
Stanovisko 01/2026	Stanovisko k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť (ECF) vrátane osobitného programu pre výskumné a inovačné činnosti v oblasti obrany, o zrušení nariadení (EÚ) 2021/522, (EÚ) 2021/694, (EÚ) 2021/697, (EÚ) 2021/783 a o zmene nariadení (EÚ) 2021/696, (EÚ) 2023/588, (EÚ) [EDIP]
Osobitná správa 04/2026	Kritické suroviny pre transformáciu energetiky EÚ – Politika nie je skalopevná
Stanovisko 07/2026	Stanovisko týkajúce sa návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ), ktorým sa zriaďuje nástroj Globálna Európa

Skratky

Skratka	Vymedzenie pojmu/vysvetlenie
ASAP	Akt na podporu výroby munície
ECF	Európsky fond pre konkurencieschopnosť
EDA	Európska obranná agentúra
EDF	Európsky obranný fond
EDIP	Európsky program pre obranný priemysel
EDIRPA	Nástroj na posilnenie európskeho obranného priemyslu prostredníctvom spoločného obstarávania
EDTIB	Európska obranná technologická a priemyselná základňa
EIB	Európska investičná banka
EPF	Európsky mierový nástroj
EPRS	Výskumná služba Európskeho parlamentu
ESVČ	Európska služba pre vonkajšiu činnosť
EUMAM	Vojenská pomocná misia EÚ
FNLC	Financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi
GR DEFIS	Generálne riaditeľstvo pre obranný priemysel a vesmír
HDP	Hrubý domáci produkt
MSP	Malý a stredný podnik
NATO	Organizácia Severoatlantickej zmluvy
NEC	Národná úniková doložka
NPE	Nástroj na prepájanie Európy
PESCO	Stála štruktúrovaná spolupráca
PZO	Partnerstvo v oblasti bezpečnosti a obrany
RRF	Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti
SAFE	Bezpečnostná akcia pre Európu
SBOP	Spoločná bezpečnostná a obranná politika:
SZBP	Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika
VFR	Viacročný finančný rámec
VP/PK	Vysoký predstaviteľ/vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku/podpredseda/podpredsedníčka Európskej komisie

VŠEÚ	Vojenský štáb Európskej únie
ZEÚ	Zmluva o Európskej únii
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

Glosár

Pojem	Vymedzenie pojmu/vysvetlenie
Európska obranná technologická a priemyselná základňa	Súhrnný pojem označujúci subjekty z oblasti štátnej správy, priemyslu a výskumu v Európe, ktoré spolupracujú na vývoji, výrobe a údržbe vojenskej techniky, technológií a spôsobilostí.
Financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi	Model poskytovania finančných prostriedkov založený na splnení právnych podmienok alebo dosiahnutí výsledkov, a nie na skutočných výdavkoch.
Manévrovací priestor	Rozdiel medzi vlastnými zdrojmi potrebnými na financovanie rozpočtu EÚ a stropom vlastných zdrojov, čo je vyššia suma, do ktorej je Komisia oprávnená požadovať od členských štátov finančné prostriedky na splnenie dodatočných záväzkov, ako sú záväzky vyplývajúce z dlhu EÚ.
Nepriame riadenie	Spôsob plnenia rozpočtu EÚ, pri ktorom Komisia zveruje vykonávanie úloh iným subjektom (napríklad krajinám mimo EÚ a medzinárodným organizáciám).
Obranná pripravenosť	Schopnosť predvídať obranné krízy vrátane vojnových konfliktov vysokej intenzity, pripraviť sa na ne a reagovať na ne.
Obranná spôsobilosť	Disponovanie prostriedkami – ako sú personál, vybavenie, štruktúra velenia a prevádzková pripravenosť – potrebnými na splnenie konkrétneho obranného cieľa.

Tím ECA

Túto správu schválila komora III – Vonkajšia činnosť, bezpečnosť a spravodlivosť, ktorej predsedá člen ECA George-Marius Hyzler. Túto úlohu viedol člen ECA Marek Opiola, ktorému asistovala Kinga Wiśniewska-Danek, vedúca súkromnej kancelárie, a Bernard Witkos, atašé kabinetu; Cyril Messein, hlavný manažér; Els Brems, vedúci úlohy; Laurent Olivier a Anne Laura Juul, audítori. Jazykovú podporu poskytla Laura McMillan. Dunja Weibel poskytla grafickú podporu.

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2026

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v [rozhodnutí EDA č. 6/2019](#) o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencií [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Vo všeobecnosti je preto opakované použitie povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Tí, ktorí opakovane používajú obsah EDA, nesmú skresliť pôvodný význam alebo odkaz. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, je potrebné získať dodatočné povolenie.

Ak je tento súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Fotografia na titulnej strane: © zef art – stock.adobe.com.

Ilustrácia 1 – Ikony boli vytvorené pomocou zdrojov z platformy [Flaticon.com](#).

© Freepik Company S.L. Všetky práva vyhradené.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy.

Na súbore webových sídiel inštitúcií Európskej únie sa v rámci domény europa.eu poskytujú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga EDA

Logo EDA sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

HTML	ISBN 978-92-849-8207-3	ISSN 2811-8324	doi:10.2865/3471091	QJ-01-26-040-SK-Q
PDF	ISBN 978-92-849-8208-0	ISSN 2811-8324	doi:10.2865/1812800	QJ-01-26-040-SK-N

AKO CITOVAŤ

Európsky dvor audítorov, [Preskúmanie 01/2026](#) „Obranná politika EÚ v centre pozornosti“, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2026.

Ruská útočná vojna proti Ukrajine a zhoršenie globálnej bezpečnostnej situácie vyvolali zmenu v obrannej politike EÚ. Vzhľadom na nedostatočné zásoby, dlhé dodacie lehoty, závislosť od mimoeurópskych dodávateľov a logistické prekážky výrazne zvýšili EÚ aj jej členské štáty svoje finančné prostriedky určené na obranu. Ide o kľúčový moment pre európsku obrannú technologickú a priemyselnú základňu, pokiaľ ide o rozšírenie výrobných kapacít, podporu inovácií a posilnenie partnerstiev.

Toto preskúmanie predstavuje vývoj v obrannom prostredí EÚ v období od roku 2020 do polovice roku 2026, pričom sa zameriava najmä na nedávne iniciatívy EÚ v tejto oblasti vrátane finančných nástrojov a zmien v právnych predpisoch. Poukazuje sa v ňom na príležitosti, výzvy a riziká spojené s finančným riadením, správou, transparentnosťou a zodpovednosťou.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/contact
Webová stránka: eca.europa.eu
Sociálne siete: @EUauditors